1·3 e-47-3

Arm.	Pres.	C.	N
189	III	4	1.

Lo Reren Monràs

drama en 4 actes y dos quadros

MS. 647

L'hereu Morràs

Drama en 4 actes en prosa original de

Manel Palau Borria.

Barcelona.

1892

M. Palau Borria

Personas

Matilde
Mercedes
Lluisa
Rosendo Monrós
Solá
Barba
Sr Serra
Un polisson
Un sargento de civils
Convidats, polisons y civils.

Acte primer.

~~una antot. A la~~
~~Plassa de Catalunya a Barcelona~~
~~dreta una casa~~

Barcelona. Plassa de Cataluña. A la dreta una casa acomodada; á la esquerra un café y al fons arbres y un pedris ~~gualg~~ á prop d'un d'ells.

Escena I.ª

Sala y Barba. Sala ve pel fondo esquerra ab una cartera de notas á la ma y Barba pel fondo dreta trovantse al mitg de la escena.

Barba. Ola ~~Sala~~ á

~~Sala~~. Adiós ~~Barba~~. D'ahont surts?

Barb. Pues mira; vinc de l'administració de loterias de comprar un décim del sorteig vinent.

Sala Ah! Tu també compras de-
cims!

Barba O perqué no? Jo jugo á la
la lotería com tu jugas al
burro

Sala Pero quina diferencia, pendre
décims es tenir diners de sobra

Barb. Ca! home, ca! Si acabant de
comprar lo billet me quedo
aixís! fent signo de quedar pelat.
Ves si'n tinc de sobra. Mira
lo que'm queda d'aquest mes.
Porto comprats tres decims, si
solament me toques la segona
ó la tercera, ja veus que no
aspiro á la primera, ¡qui mes
feliç que jó! ¡Quina vida
'm donaria! Cada nit aniria
al teatro perque segons tinc
entés lo teatro ocupa molt.

Sola. Pues me sembla que jo ets prou avispat y aixó que encara no fa un any que vas arribar del teu poble.

Barb. Avispat! avispat! Tu vols alabarme massa. Com vols que un s'avispi anant tot lo dia y tota la nit ab la safata á la ma y lo tobolló al coll corrent de taula en taula com un desesperat sense poder dir cap mes paraula que'l voy! y café!

Sola. Pero allí teniu diaris y á las horas de calma....

Barbe. Oh be hi ha diaris; pero jo no conech las lletras; com al poble jo no anava á estudi....

Sola. Pero podías haberhi anat á Barcelona.

Bar. Podía! es clar que podía; pero no hi he anat: y es que m' vaig

fer entre mi meteix aquesta reflecsió: de que serveixen los llibres? Son richs los sabis? No. Y tu meteix que sabs tant, ets rich?

Sola. Casi pensas bé Barba. La fortuna es una senyora tant capritxosa!...

Bar. T'ha afavorit alguna vegada?

Sola A mi? Si no'm coneix ni de ~~vista~~ vista! ~~reparat may~~. Precisament d'aixó m' queixo. Pero segons crech tu ets de Lelisa de Munt?

Barba. Just; á una hora de Granollers.

Sola Dons ja haurás sentit parlar de'n ~~Brugada~~? Monrás.

Barba De quin? del de Santa Eulaliá? Prou. Lo vell Monrás te una hicenda prop de la Riera y cada diumenje hi anavam á saquejarlilo fruiterá. Pobre vell! Hoi pre-

nió unas enrabiadas? I que tenia una
neboda, afillada, la Matilde, que era mes
caya! I que era valent lo tal vell:
Res l'espantava. L'any passat va
morirse.
Sola. I va deixar un fill oy?
Barb. Si en Rosendo Mouràs, un bon
xicot pero molt tipo. Figurat
que volia casarse ab la Matilde
y per ell la xicota donava carba-
sa á tots los que la rondavam!
Sola Hasta á tú?
Barb. Així com als demés.
Sola I lo vell Mouràs tenia un germá
no es aixó?
Barb. Si un boliga-bolaga un calave-
ròt, Cansat de correr la tuna
per aquí se'n va anar á América
á fer fortuna segons deya. Es clar
com molts crehuen que basta ani-

bar allí per trovar los unsas á ca-
bassos y tornerse'n aquí fets uns
millonaris.

Sola. Si pero en Monrás no tornará
perqué.....

Barb. L'han engarjolat potsé?

Sola. Perqué es mort

Barb. Ibo voldriá ser de can Mon-
ras caram! Tots se moren!

Sola. Doncs jó sí y sobre tot de'n
Rosendo: Sabs que li ha
pregruigut una fortuna de
mitg milló de duros? La
rifa grossa de Nadal com si
diguessem

Barb. Qué? també comprava dé-
cims? Tots los tontos tenen
sort. Pero no pot ser!

Sola. Si, sí, digas que no pot ser!
L'americano vas morirse y l'ha

deixat hereu de tot. Mitg milló.
Lo meu principal lo procurador
Serra te tots los papers! Ves tu
si puig saber ho.

Bar. Axò si que pots assegurar ho.
Vaja hi ha personas que neixen
ab la flor al... O com se diver-
tirá l'hereu Monrás ab tant di-
ner! Cuantas vegadas podrá anar
al teatro. Veurá á mi "axò" un
reventa. I no es que siga enve-
jós pero aquesta fortuna mes me
la estimaría per mi que per ell.

Sole. Mira ho crech encara que no
m'ho juris.

Bar. I ves que'n fará aquell xicot
de tant diner? ni coneix Barce-
lona siquiera...

Sole No passis cuidado, prou que
la coneixerá! Avuy l'esperém.

Barbe. Avuy?
Sala Si li hem escrit y avuy te d'arribar.
Barb. Com m'alegraré de veurel! Cabalment avuy me toca sortir y'm ve de perilla. Adeu Sala Fins á mes veurer
Sala Adeu.
Barba (Anantse'n) En Mouras hereu de mitg milló! Barba á comprar un altre decim) Desapareix pel fondo.

Escena II
Sala

Tinig una magnifica idea. Es precis veurer y parlar ab lo pagés avans que 'l vegi 'l En Serra. Com no coneix Barcelona tindrá necesitat d'un amich y si jo puch captarme las sevas simpatias... Pero aqui

ve la viuda Fortuny. Tenia pell!
Be es veritat que ab los seus capritxos y las sevas dribauxas ha gastat un diueral; pero encara 'l Sr Serra li guarda uns cuaranta mil duros per lo que no deixa de ser un bon partit per aquell que logri pescarla

Escena III

Dit y Mercedes.

Sala. Tinc lo gust de saludar á la millor bellesa de Barcelona

Merced. Adiós Sala. Vostè sempre tant galan

Sala No senyora, tant justicier.

Mer. Moltas gracias. Lo Sr Serra es á dalt?

Sala Donya Mercedes, la pregunta casi es escusada. Sab qu'ell no

dexa may lo despaig? Es un esclau de la seva obligació; axís es inútil buscarlo al café ni al teatro ni sisquera al parque. Ell sempre á casa.

Mer. Si ja se qu'es un modelo d'honradés y de laboriositat

Sala I de predicadors.

Mer. Axó tambe

Sala Pero del trevall n'ha tret una fortuna que no baxará de cincuanta mil duros sense contar lo que val lo despaig qu'es dels millors de Barcelona

Mer. Jo estig orgullosa de que siga'l meu administrador perque'm conech á mi meteixa; á las mevas mans ja hauria volat tota la meva fortuna. Ademés jo no tinch temps de cuidarme dels meus interesos. Mol-

tas vegadas quant li demano diners y ell me fa advertencias, m'avergonyeixo dels meus gastos; pero tinc certs compromisos...

Sala I perqué no's torna á casar? Voste es jóve, guapa y rica y no li faltarían partits

Mer. Casarme! Si alguna vegada m'ha passat pel cap tal idea, al moment m'han sortit á torn mil inconvenients. Jo estich molt contenta de la meva independencia. Casarme! Ab un jóve? Ja tinc prop dels trenta y un jóve no fa; no vull semblar mare del meu marit. Ab un pobre? Aquest se casaría ab mí mes per la renda que per la persona. Ab un rich? Jo seria poch per ell y no sabria resignarme á desempenyar lo papé de moble de

lujo. Al Sr Serra l'escolto las reconvencións y consells perqué hi veig la bona intenció desinteressada d'un amich; perque no té cap dret sobre mí y perque á pesar dels seus sermons puch fer lo que millor m'acomodi; pero jo no sufriria impassible las advertencias que podrian traduirse en imposicions, d'un marit.

Isab. Pero si'l marit no tingués tot voluntat propia, si's contentés en serti un amich, un home de negocis....

Mer. Vamos si, un home de palla un calsasas eh? Oh! llavors lo despreciaria. Jo voldria que'l meu marit antes que tot sigués home; pero'ns hem enredat en

una conversa massa seria. Vaig
á veurer al seu principal. Yá
propósit: Que hi ha del pagés
aquell de ~~[illegible]~~ Santa Eulària? Ja
n'han sapigut?

Sal. Si senyora y avuy mateix l'es-
tem esperant d'una hora al altra

Mer. Y realment es tal pagés?

Sal. Si senyora sense cap instrucció y
desconeixent la societat del tot.

Mer. Si vol donarli un bon consell, di-
guili que encarregui la adminis-
tració dels seus fondos al Sr Serra

Sal. (¡Ca barret!)

Mer. Aquí ve'l Sr Serra

Escena IV.

Dits y Sr Serra sortint de la casa.

Sal. Venia á donarli compte....

Serr. Está bé; aguardis un moment.
Servidor de vosté, senyora.

Merc. Servidora. Anava á sortir?
Serr. M'arribo fins á la estació á veurer si arriba lo jóve Manrá.
Mer. Se pren molt interés pel tal jóve
Manra. Qué ting de fer senyora? ting d'abandonarlo á Barcelona a-hont come tant tarugueita sol y sens experiencia? Havia tingut bastant amichs del seu oncle que al cel sia, soch lo seu marmessor y crech que dech mirarme'l sino com á fill á lo menos com á afillat.
Sola (Y jo com un germá. Aixó tindrá dos amantes y veurém qui es lo qui guanya.)
Merc. Aquesta solicitut parla molt alt en favor de vosté.
Serr. Senyora; Aixó prova que si

jo tinguès un fill m'agradaria que fessi lo mateix ab ell ¿pero? mentrestant jo puc pujar fins al despaig. La estació está á dos passos prenent lo tranvía de circunvalació y soch aquí al moment.

Mer. Bueno l'esperaré perque convé parlarnos.

Escena V

Dits y un criàt

Criat. Senyor Serra ¡m'estalvia de pujar á dalt. Lo Sr Marqués desitja veurel inmediàtament per un assumpto urgent y de importancia.

Ser. Diantre! diantre! Digali que hi vaig desseguida.

Criat. (Anantsen) ~~Està molt bé~~ Será servit.

Serra Que voldrá lo Sr Marqués?

Sala. Arrivi vorte á la estació mentres jo faig aquesta diligencia.

Sola. Está molt be. (Bona ocasió per ferme amich de 'n Mossas)

Ser. Deixim la cartera.

Sola. Si es servit (donantli)

Ser. Sobre tot tingui totas las consideracions posibles al forastér

Sol. Pierdi cuidado.

Escena VI.

Dit y Matilde que va com perduda

Mat. Jesus y que gran qu'es Barcelona! Ditxosa Plassa de Catalunya pensava que may hi arrivaría. Aquesta segons veig es la casa del Sr Serra

Sola Quina pagesa mes maca! Bo-

cato di cardinali! vaig á' cu-
beitarla. Noya?

Mat. Que mana?

Sal. Que va perduda?

Mat. Busco la casa del ~~senyor~~ pro-
curador Serra.

Sola Es aquesta pero es fora are

Mat. Es fora?

Sola Sí

Mat. Deu meu! D'n Rosendo Mon-
rás? ha arribat en Rosendo?

Sola. Ah! tu coneixes a'n'en Monrás.

Mat. Quina pregunta! No tinc
de coneixerl, si es lo meu cosí
dich lo meu germa, es a dir lo
meu promés?

Sola. Ah! tu ets la seva promesa?
Tiba tiba de Monrás! Una bo-
na heraciá y una bona pell!
Si hi ha homens mes afor-
tunats! No ha arribat encara.

Mer. Com no ha arrivat?
Lola Tal com dich.
Mer. Qu'el coneix vosté?
Lola No pero ara truig d'anar á la estació á rebre'l
Mer Pero si ell m'ha dit que baixes ab lo tren de Sant Joan y que aquí'ns trovavam!
Lola Ell ve ab lo tren de França. Qui'l va donar las senyas de casa el Sr Serra?
Mer. Si. Va dir que aquí enllestiriam los papers pera casarnos
Lola Aquí ó á la curia tot es igual. — Y'n Mourá pera casarse?
Mer. Es clar que si; per ço m'ha fet baixar.
Lola (Qué tonto!) Esta bé. Pero per

21

tot quedará senyor Matilde?
Mat. Ay! ay! Que sab com me dich?
Lola Aquí á Barcelona ho saben
tot (gracias á n'en Barba)
Mat. Que savi que sou? ~~Pero~~
Lola Pero perque no pujan á ca-
sa del senyor Serra Mira
aquesta escola primera porta.
Mat. Oh senor en Rosendo....
Lola (Que tonta ó que ignorant)
Pujehi donc!
Mat. No, no la esperaré aquí.
Lola Com vulgui noya. Jo vaig
á rebrel.
Mat. Diguili que aquí l'espero
Lola Li diré. No'n passi cui-
dado. Se'n va

Escena VII
Matilde.

Que ben criats son aquí á Bar-
celona! Que son amables ab los

forasters! No fan com allí al po
ble ahont tothom me despreciava
perque era pobre y'm trovava orfe,
y sobre tot perque'ns estimavam ab
en Rosendo. ¡Pobre Rosendo! Cuant va
rebrer la nova de l'herencia del seu
oncle ab quina alegría va dirme:
Matilde meva, ara sí que'ns casarém
ara soch rich, molt rich, més rich
que tots los del poble plegats! Y no
faltava qui l'aconsellava que'm dei-
xes! Vils! Envejosos! No saben quant
nos estimém! Pero ell no vé? Qué
li haurá passat! Si tal volta s'haurá
penedit de ser lo meu promés! ¡Deu
meu! Aqueix sol pensament m'espan-
ta! ¡Qu'es gran Barcelona! ¡Cuan-
ta gent! I en mitg de tanta gent jo
m'hi trovo sola, soleta. Si ell no
venia, que faria jo aquí? Pel viatge

vaig vendre'm tot lo que'm quedava y no'm queda res, absolutament res! ¡Deu meu! Deu meu!

Escena VIII

Dita y Barba que surt per la esquerra, y parlant tot sol.

Bar. Estava pensant que ben mirat es tot Monrás es parent meu no sé si de quinté ó de desé grau, pero al fi parent ó al menos de la mateixa terra perque de Llisá de Munt á Santa Eulària no hi ha mes que una hora escasa y naturalment tinc obligació de veure'l y saludarlo, ¡pues no es res tenir per amich á un capitalista poder passejar ab ell, menjar ab ell ferlo pagar á n'ell y tractarlo de tú! Pero qui será aquella minyona!

Mat. No, no m'enganyo. Aquell es en Barba aquell burinot que á n'el poble may me deixava.

Bar: Calle! Si es la Matilde de can Mourai! La promesa d'aquell pimple dich, d'aquell savi que ara ja te diners y'l que te diners sempre es savi. Adios Matilde.

Mat. Ola Barba

Barb. Conque desde avuy Barcelona te una hermosura mes? Me'n alegro.

Mat. Que'n estas de broma Barba. No'm parlavas axis allà a Santa Eulalia

Barb. Oh allí es allí. Perdona si t'he fet enfadar moltas vegadas. Es que llavors era un cracho; pero aquí Barcelona ja m'he civilisat. Y digas es veritat que'l cosí ha heredat una fortuna?

Mat. Si, Lo seu pobre oncle va morir y va recordarse d'ell.

Barb. Y tu dius pobre á l'oncle que pot
deixar mitg milló al seu nebot!
¡Vaya una pobresa! Pel demés,
Matilde jo t'aplaudeixo 'l pen-
sament de ~~[illegible]~~ baixar á Barce-
lona. Aixó es un altra cosa y los
richs no hi poden viurer en un
poble de mala mort. Vaya jo
m'encarrego d'obsequiarvos. De-
mà anirem al Parque y al port.
Ja veurás que t'agradarán; lue-
go á la tarde anirém al teatro
y al café....

Mat. Pero en Rosendo vindrá ab no-
saltres?

Bar. Está clar, dona, está clar; pero ahont
s'ha ficat lo tal Rosendo?

Mat. Encara no ha arribat y l'estich
esperant.

Barb. Ah! L'estas esperant? Tal mitg
del carrer? Oh! no puch consentirho.

Una futura capitalista esperar-
se al aire libre com una modiste-
ta vulgar! Dom lo farsell... y en-
trem al café perque tindras nece-
sitat de pendre alguna cosa. (Enca-
ra'm quedan vint rals! Puch ob-
sequiarla!)

Mat. Mira Barbas; accepto perque...

Bar. Calla tonta! Acceptas perque'n
tens necesitat y perqué no'm co-
neixes d'avuy. Veus soch afortu-
nat perque la noya mes maca
de Santa Eulalia de Ronana la
que tants passos m'ha donat per
primera vegada se'm mostra
complacent; pendré un altre
decim y á veurer si avuy tam-
bé la fortuna 'm somriu.

Escena IX

Dits y la Serra

Serra parlant sol y molt violent.

Si qu'estariam frescos! Tenir un jugador á casa! No, no. Es precis que avuy mateix salti

Bar. Aquell es el principal dén Sala. ~~Tambe~~ bé es un home molt rich

Mat. Per lo que veig aqui á Barcelona tothom es rich

Bar. Si, menos aquell que ~~semblant~~ ab apariencia de senyor, se mort de gana.

Mat. D'ell sembla que está molt enfadat. Parla sol y fa uns gestos!...

Bar. Ca! No'n fassi cas. Aqui tots los richs sempre n'están de mal carats!

Mat. Y'n Rosendo també se'n posara?

Barb. Que se jo? Tot es possible

Mat. Me sembla que no.

Barbo Que entrém al café?

Mat. Entrém. I ho fan.

Escena X

Sr Serra

Qui ho hauria dit! Un jove que semblava tant arreglat, tant metódich! Pero tinch provas convincents! Aquell joch de cartas dintre de la cartera.... Es un jugador y'l joch es lo pare de tots los vicis

Escena XI

Dit y Sola

Sola. Sr Serra: tot está ja arreglat en Moreno es aquí y queda instalat á la fonda d'Espanya com voste m'ha dit. Ja hauria vingut pero primer ha volgut arreglarse (Galan xicot! Ja m'hi he fet amich!)

Serra (Molt formal.) Escolti Sola:

Sola Digui.
Serra Aquesta cartera es la seva?
Sola Si senyor (Qué voldrá dir!)
Serra Me dirá pues, que hi fan aquí dintre aquestos documents? (ensenyantli lo joch de cartas.
Sola. (Las cartas!) Senyor Serra: ja veurá jo....
Serra Respongui categoricament y suprimeixi las escusas
Sola Es que....
Serra No, no menteixi. Vosté es jugador y jo tolero al jovent moltas faltas que pot cometrer molts vicis que pot tenir menos lo del joch! Ah! ab lo joch hi soch inflexible. Jo no puch confiar la colaboració en mos negocis á qui 's dedica á estirar las orellas de 'n Jordi y aquets documents m'ensenyan que ho fa

vosté bastant sovint. Per lo tant pot buscarse colocació que á casa meva ja hi ha acabat la feina.

Sala. (Deu!) Senyor Serra....

Serra. Res, res, esta dit. Procuri corretgirse vegi quel joch no'l porti á la perdició y no s'acosti mes al despaig. Li repeteixo que ab los jugadors soch inexorable. He dit. (Y s'en entra á casa seva)

Escena XII.

Sala

Vaya un descuit he tingut! Malhaja la meva sort! Treure'm avuy de casa seva en una ocasió en que me convenia tant estarhi pera ferme intim de'n Monrás!

Per fortuna 'm quedan fondos
pera poguer passejàrme uns
quants diàs. Ah Sr Serra, Sr
Serra! Vosté 'm treu de casa
seva; pero no trigarà en tindrer
noticiàs nevas.

Escena XIII

Dit y ~~un cotxero~~ criàt de fonda acompa-
nyant à n'en Monrràs que ves-
teix de menestràl com avuy
acostuman los pagesos en dia de
festa.

Criàt. Aquella es la casa que de-
mana

Monr. Gracias. Tinga li dona propina

Criàt. Viva! (Be es prou lliberal a-
queix ~~feligrés~~) (Se 'n va

Mon. Oh amich Sola. M'esperava
potsé que arribés? Vosté es molt
amable.

Sala. (Aquino Sala! La fortuna t'surt al pas! aprofitarla) Si senyor l'esperava.

Mon. Que li passa? Sembla que'l veig capficat?

Sala. En efecte; no estich d'humor. He tingut una nova que no la esperava; pero que diantre! No tot han de ser flors en aquest mon! Vosté tambe á pesar de las sevas riquesas...

Mon. Oh! jo sempre seré'l meteix. Estich segur que'l diner no'm fará mudar.

Sala. Aixó es molt dificil d'assegurar

Mon. Vol dir?

Sala Vull dir.

Mon. Jo soch un pobre pagés sense ilustració sense societat; pero sento aquí dins una veu que'm diu: Rosendo, si vols ser feliç

conserva't sempre invariable;
no vulgas aparentar lo que no ets
Pero y ma cosina ahont es? Vos-
té m' ha dit que l' havía vista y...
Sala Potsé es á casa'l Sr Serra com jo
li he aconsellat.
Mon. Allí vaig també com pot suposar
Sala Esperis un moment. Sembla que
vosté porta molta presa pera
escoltar sermons
Mons. Ah! Es predicador lo Sr Serra?
Bona l' hi em feta! No lliga-
rém pas. No m' agrada que 'm
sermonejin
Mon. Veig que vosté es com jo y sens
dupte per ço simpatisém. O
~~Mon~~. ~~Podrá~~ lo meteix que vosté se
m' ha fet simpatich, casi sento
la fortuna que li ha tocat
Mon. Home no ho comprench
Sala M' esplicaré. Aquí a Barcelona hi

hon molts vividors y no falta-
rà qui solicite la amistad de
vosté per veurer si pot medrar
à costa seva

Mon. Ja faré 'ls possibles de que
no'm passi.

Sola Oh si vosté 'm creu, jo procura-
ré esquivarli los busnotis de tot
classe que vinguin à voltarlo. Es-
tich disposat à ser lo seu guia
en tot y per tot.

Mon. Mil gracias.

Sola Vol callar? Vegi si pot dispo-
sar de mi que avuy meteix
he despedit al Sr Serra. Ell
y jo no lligàvem pels genits no's
cregui; perque el Sr Serra es
la meteixa honradés lo qu'es diu
la virtud personificada; pero
un jove y un vell es dificil que

s'avinguin

Mon. Y parlant ab franquesa: Creu vosté que podré confiarli la administració del meu capital?

Sol. En cap mans podrá estar millor á no ser que 'l tingui en las de vosté mateix

Mon. En las mevas? Qué 'n faria de tan diner? Ni sabria com esmersarlo ni com ferlo produhir.

Sol. Y té rahó; pero lo que importa es que prengui possessió de la herencia que luego prou que vosté mateix se formará al estil del gran mon y de la bona societat.

Mon. Ca! Jo may podré....

Sol. Li sembla ab tant bona figura que 'n faria de las rendas?

Mon. Pensava comprar una hicienda molt bona del Vallés y ferla pro-

gresar per compte meu

Sol. Nô ho trovo pas molt encertat. Una hicenda está subjecte á mil contingencias y si comensan á esga- narse las cullitas... Y luego de qué li serviría ser rich per se- guir sent un pagés? Lo diner s'ha de fer correr y ab ell pro- curarse tots los gustos possibles. Vosté es ben plantat, casi gua- po, te talent...

Mons Talent jo? Pobre mi! Nô se no mes que llegí y escriurer tal com van ensenyarmen al poble! Ademes Barcelona m' marejá. Tanta gent, tant tran- vía, tant cotxe....

Sol. Per no temer als cotxes no hi ha com anar hi sempre. Ab lo seu diné compraréu una ber-

luisa ó un *landó* y anirém co-
modament per tot. Sab lo qu'es
bonich veurer lo lacayo que li
obra la portella sombrero en má?
Mon. Es vritat si anirém tots dos
junts com dos amichs com dos
germans....
Sala I luego quant farí una boda
brillant se'n ocuparán los diá-
ris y... l'endemá portarán
la relació punt per punt.
Mon. Oh perque parla de boda bri-
llant? No sab que jo tinc com-
promí ab la Matilde?
Sala Qué! Encara pensa en la tal
pagesa?
Mon. Que si hi penso? I la esti-
mo mes que á ma vida. Es tan
bona; tan hermosa! Ya la ha
vista voste! Crech que no exa-
gero?

Sal. Si la veritat es molt guapa;
pero de la guapesa no se'n tira
cap tros á l'olla. Casantse ab
ella sempre tindrá vosté lo me-
teix capital mentres que ab al-
guna altra podria doblarlo
ó triplicarlo

Mon. Oh! lo meu pare, que al cel siá,
va encarregarme que no cases ab
ella y per tot lo diné del mon
no la deixaré. ¡Que seria d'e-
lla, pobreta, si jo la abandonés!

Sal. Oh! es que jo no dich que la a-
bandoni; vosté pot trovar me-
llor partit y quedar bé ab ella.
Li podrá fer un dot, establir-
la buscarli un marit adecuat...

Mon. Com! que diu! Jo deixar que
la Matilde's cases ab un altre.
Veig jove que vosté no es un bon
amich.

Mata (He fet mala sortida) Dispensi senyor Monrás. Jo creya buscar la seva conveniéncia. Vostè ara està enamorat, no ha tastat encara lo qu'es ser rich y per ço parla com parla y per ço no veu tampoch que la ilusió passa y que'l matrimoni queda; que fuig la florida poesía y ve la descarnada prosa.

Mon. Es tant cert que may podré casarme ab la Matilde. Si á n'el poble alguna vegada venyían perque ella fes broma ab un altre no parava fins que feyam las paus. I ay ençó tot sovint [~~feyeram~~] perqué no puch fer'hi mes, soch gelós y n veyentla parlar ab qualsevol, já'm pujavan las sangs al cap.

Pola. (Es gelós! ho tindré en compte.) Fora, donchs, no'n parlém més. ~~[illegible]~~ Ara puji á casa del Sr Serra y preparis pera escoltar los seus sermons; y si s'a vol estalviar algun no li diguis res de la conversa que acabém de tenir tots dos. Jo passaré després á la fonda á buscarlo y sortirém á passeig.

Mon. Bueno; l'esperaré á ~~dinar~~ sopar.

Sol. Oh! no, moltas gracias.

Mon. Com no? M'enfadaria. Pero qui es aquella senyora que surt de casa'l Sr Serra? La coneix?

Sol. Bah! no tinch de coneixerla? Si es molt amiga meva!

Mon. Caramba qui 'es guapa! Pero sembla que surt de mal humor.

3/

Escena XIV.

Dits y Mercedes

que surt de la casa com se indica —

Mer. Aquesta si qu'es bona! Negarme 'ls fondos que necessito ab la excusa de que vull fer un disbarat. Que 'n te de fer? De lo meu no puch ferne 'n lo que vulga?

Sola á Monrós. De segú està enfadada ab lo seu administrador perquè no vol donarli la cantitat que li ha demanat. Es aixís lo hi tema.

Mon Axó sí que no m'agradaria:

Sola Ni á mi tampoch.

Merc. Adios Sola. Estich furiosa. Potser ser sí ques no podré disposar de lo meu!

Sola Ja fora estrany!

Mer. A no ser qu'estiche plenament

convensuda de la seva honradés
cas 'm faria sospitar. Posa repa-
ros en entregarme cinq cents duros
que necessito per un ball que pen-
so donar dijous. A n'ell que l'hi
importa si son ben gastats ó mal
gastats?
Mont. (Apart á Sala. Li deuja diners?
Sala Quin disbarat! Si son seus! Si son
del capital que 'ell li administra!
Tranquilisis, senyora: Necessita
cinq-cents duros? Los tindrá. Bas-
ta la firma de vosté perqué sobre
lletra ó pagaré se li entreguin de-
seguida. Pero ja li he dit a-
vans; vosté no pot continuar aixís;
vosté necessita un marit que li ad-
ministri 'ls interesos. Si no ho fa
aixís, lo Sr Serra tindrá rahó; vos-
te s'arruinará irremisiblement.

Jo m'encarrego per de prompte de proporcionarli la cantitat que necesite, y al mateix temps tinch l'honor de presentarli al meu amich Rosendo Monrás hereu d'una fortuna de mitg milló.

Mer. Ah! l jove es lo mimat de la fortuna! Tant que en conech l..

Mon. No sabent que respondrer al compliment. Si senyora lo pobre oncle va ser tan bo!..

Mer. Sr Monrás, vosté es trova ara en un punt molt perillós. Permetinme que li dongui un consell que podrá servirli de molt. Seguexi las instruccións del Sr Serra en tot y per tot, y no's fii de segons quins amichs.

Sala (Gracias per la advertencia. Aquesta dona sembla que parli per mí.

Mon. Per ara no tinch mes amich que 'l Sr Sala

Mer. Ab rebìrbir. Lo Sr... Sala! No está mal; pero si 'm vol creure, dispensi Sala, ~~fassi~~ lo que li diga pero res de lo que ell fa.

Sala Gracias, Senyora

Mer. Jo dich lo que sento. (L'espero á casa eh? (apart)

Sala. (Passaré)

Merc. Conque celebro Sr Mouràs

Mon. Igualment senyora

Mer. Sala.....

Sala

Entesos. Se donan la mà y Mercedes desappareix.

~~Mer~~

Sr Mouràs. Tinch de fer una diligencia y 'm despedeixo de vosté hasta... luego.

Monr. Que l'espero á sopar

Sala No faltaré

Mon

Pues hasta luego.

Barba Endemes ja ho tens entes Matilde.

Mat. Ah! aquell senyor que habia d'anar á rebrer á n'en Rosendo!

Sala Ola! ola! Apenas arribém á Barcelona y ja... Bona idea (Se treu dela cartera de butxaca ~~un full~~ una targeta ~~de paper~~ y escriu.)

Mat. Ja diré á n'en Rosendo tot lo que has fet per mi!

Barba. Bueno y digali també que dintre poch ~~la~~ aniré á veurer'l. Aro separemnos que hem estat massa temps junts

Sal. Massa temps! Vaja s'estiman. I l'altre ~~tonto~~ que no s'atreveix á deixarla! Per deixo aquesta targeta al porter perque la dongui á n'en Mon-

vai quant baixi, y que vodi la bola. ~~Ara lo primer~~. (s'amina á la porta y entrega la targeta al porter) Ara á veurer la viuda.

Escena XVII

Matilde y Barba

Barba. Si Matilde: tu pots ferhi molt. Recomana'm á n'en Rosendo. Digali que se recordi que som cosins y si'm pot deixar alguna cosa per plantar un café pel meu compte....

Mat. No sembla lo mateix d'avans. Antes tot eran mofes y avuy tot són compliments ¡Com ha mudat!

Escena XVIII

Dits y Monvás que baixa de la casa portant á la ma la targeta. Figura que está parlant ab lo porter.

Gracias, Moltes gracias. (sortint del portal.

Tamé vahé en Sala. Lo tot lo Serra està molt carregat de retóricas y á mí no m'agradan tants sermons. Sembla que tot ho vulgui manifassejar. Com si un no fos libre de si meteix! Pero de qui será aqueix papé Ah! de'n Sala!

Barb. Vajá adeu cosineta (Y li toca la cara)

~~Mat.~~ Mon. Que veig! La Matilde ab un jóve! Y es en Barba!

Mat. Veyentlo. Ay Rosendo! Gracias á Deu que'ets aquí! Quant t'has fet esperar!

Mon. Escolta Matilde: ¿Desde quant te deixas tocar la cara?

Bar. Ha sigut una broma cosí!

Mon. Tu cosí meu? Creu'ta que may has sigut de la meva parentela.

Mat. Ha mudat molt desde
que va sortir del Vallés.

Mon. Mudat? Molt ho dissimu-
la perque jo 'l veig llarch de
dits com sempre.

Barba. Sí que'm fas bona arribada!

Mon. La que mereix la teva con-
ducta ab la Matilde.

Barb. (Vajé! encara es gelós!)

Mat. No t'enfadis Rosendo!

Aquest mira la targeta.

No'm miras? No'm dius
res? Es que't disgusta la
teva sort ó no't provan los
aires de Barcelona? Tornem-
se'n, tornemse'n á Santa Eu-
lalia. Pero no'm sents ó no
m'escoltas?

Monr. Deu! llegint. Recordis que passa-
ré á buscarlo. He vist ó la seva

conixia y crech que s'estimau ab en Barba. No vulgui un casament per forsa que podria ferlo infelis. Li adverteixo pel seu bé. Sala."
Aqueix escrit, lo que jo meteix acabo de veurer....

Mat. Rosendo, que tens? potser perque ets rich aborreixes ja á la pobre orfeneta y 'l parents...

Mon. Deixam (Brusch)

Barb. (Qué tindrá aquest beneit?

Mon. O jo no tinc bona memoria o'm sembla que 'n Barba temps enrera te rondava

Mat. Si volia casarse ab mi ó á lo menos me ho deya; pero jo.....

Mon. Has portat molta presa

per banyar á Barcelona

Mot. Si tu m'ho vas dir? No te'n recordas?

Mon. Quant has arribat?

Mot. Fa algunas horas.

Mon. I ab qui 'l has estat ~~tot~~ a-quest temps? Respon.

Mot. Ab en Barba en aquell café d'allí senyalant.

Bar. I per cert qu'he gastat los últims vuit rals que 'm que-davan.

Mot. Pero per Deu Rosendo. Es que pots així sospitar.... Digali Barba, digali tú ~~tot~~ lo que ha passat.

Mon. Es inutil. Ni vull escoltar, res ni saber res mes de tú ni d'ell. ¡Mos enganyat traido-ra! Al fí has provat lo que

al poble tothom deya de tu
Mat. Que deyan?
Mon. Qu'eras una falsa y un cap de pardals
Mat Rosendo!
Mon. Matilde, m'has enganyat; jo metex t'he sorprés y no pots negarm'ho; per lo tant entre nosaltres no hi ha res. Cásat ab en Barba, tornate'n al poble, fes lo que vulgas
Mat. Deu meu! Deu meu. Escolta'm Rosendo, escolta'm per favor! No m'abandonis
Mon. Lo dit, dit está! Adeu y siguen felisos (Se'n va

Escena ultima
Matilde y Barba

Barb. Que se les pica fortas aquell beneit! se va fent fosch. Sembla

qu'está tocat de l'ala.

Mat. Florendo! Florendo! Se'n va sense escoltarme! Ay Barba! Vos que n'heu sigut la causa, no m'abandonis! Acompanyam as ell!

Bar. Que jo n'he sigut la causa! ¡Bona l'hem feta! I vols que jo torni á dir res mes á n'aquell bretol que s'estarrufa tant perque te diner? Ay si jo treya una bona rifa, com me'n venjaria! I al fí qui es? Lo fill d'un trist pagés!

Mat. No parli mal d'ell al devant meu perque m'ofens! Pero 'l va fent forch y estich sola y sense recursos! ¡No m'abandonis!

(Encenen los fanals. Llampega y trona fondo.

Bar. Matilde, jo no puch fer res per tú que prou feina tinc per mi.

Mat. No fa gayre que no m'ho deyas axò y fins t'empenyavas en dirme cosineta.

Barba. Oh! es que llavors també erats la cosina de'n Monràs. Pero 's va fent tart, tinc feina y ve borrasca. Ab axò adeu.

Se'n va

Mat. També m'abandona! Ahont aniré? que serà de mi! Ah! provem: pujaré à ca'l Senyor Serra! Si dirigeix y cau lo teló.

Fi del primer acte.

Lo Director procurarà que en l'escena 's noti lo moviment de gent característich de la plassa de Catalunya.

Acte segon

Sala rica de casa Mercedes.

Escena I

Sr Serra Mercedes.

Serra. Creguino, Mercedes, es una obra de caritat; la pobre noya....

Merc. No cal parlarne mes. Jo m'encarregaría gustosa de tot; pero ja que vosté s'hi empenya, anirem á mitjas; pero en sortint

~~Serra~~ del pensionat vindrá á casa.

Serra. No m'hi oposo; jo ~~visch~~ estich sol y no estaría be que me la posés al costat. Ja sab que jo so molt mirat y l'honor d'una noya prompte ~~esta entelat~~ s'entela.

Merc. Te rahó!

Serra. Avuy metex dons....

Mer. Si avuy metex. Jo l'acompanyaré al col·legi y no dupto que fará progressos.

Serra Ja que son cosí la ha abandonada! Es ela se trova rich! ¡Com fa mudar als homens lo diner!

Merc. Pobre per la noya ha sigut una sort.

Serra Pero y si nosaltres no'ns en haguessem compadit quin camí li quedava?

Mer. Lo de moltas altres á qui la Societat tira son estigma perque veu l'efecte y no vol veurer la causa.

Serr. Com que avuy metexa....

Mer Si avuy metexa

Serra Será una de las pocas vegadas en que V. haurá empleat bé los seus fondos. Ja veu com se distingir. Ara no li faig advertencias, ni sermons; ara la aplaudeixo.

Mer I de'n Sala que me'n diu?

Serr. Mercedes vosté no es cap nena pera que tinga d'aconsellarla sobre'l particular. A casa complia bé; es inteligent, activ, pero... pero juga á cartas. No dich res mes.
Mer. De modo que.....
Serr. Ho he dit tot. Vosté obri com mellor li sembli. Ara permeti que'm retiri. Lo desgraig me crida y...
Mer. Primer es la obligació que la devoció.
Serr. Aixó metex. Als peus de vosté.
Mer Passi ho bé Sr Serra
Serr. Sobre tot que no falti res á la Mathilde.
Mer Perdi cuidado.
Serr. Se la saluda.
Mer Mil gracias. Passiho bé.

Escena II — Mercedes.

Pobre noya! Deixa'l seu poble,

baixa aquí plena d'il·lusions veyentse jo rica; enamorada y creyent ~~y~~ en la paraula d'aquell en qui fundava tota la seva felicitat, y totas aquellas ilusións totas aquellas esperansas se li desfan com fum que'l vent escampa com castell de cartas al buf d'un nen jóganer qu'es complau en ferlo caurer. Y.... lo qu'es la societat! Si posada ~~al~~ avan del abim ~~y~~ hi hagués caigut, l'home mateix que li hauria tirat la despreciaria. Oh donas, donas! Quant trista es la nostra condició!

Escena III

Dit ~~un criat~~ Lluisa luego Sala

Lluis. Senyora!...

Mer. Que hi ha?

Criat. D. Carlos Sala espera.

Merc. Que passi: ~~Lo mal~~ Lluis se retira en Sala
Segons lo la Tere, es actiu, inteligent... Bonas qualitats; pero juga á cartas.

Sala Mercedes...

Mer. Adiós Sala

Sala Com está?

Mer Ja ho pot veurer. Prengui assiento.

Sol. Mil gracias.

Mer. O qui'l porta per aquí?

Sala. Lo desitg de ~~veurer~~ saludar á la viuda mes bonica de Barcelona

Mer. Quanta galantería!

Sala Oh no es galantería; es la veritat.

Mer Vosté es molt amable.

Sala Mercedes vosté ja coneix al mon y als homens

Mer. No gayre.

Sala Sempre algo mes qu'una nena ignorant que per primera vegada sent parlar d'amor

Mer Es veritat.

Sala Per lo tant omitiré floretas y aniré al gra. Vosté Mercedes no m'es indiferent; vosté pot fer la meva felicitat, si vol, puès té en la seva ma la meva ditxa. Jo la estimo y....

Mer Me sembla qu'allò de no voler tirar floretas será una mentida. Mentida que li perdono.

Sala Si vosté enten per flors las veritats es diferent.

Mer Quin jove galan pot parlar ab una senyora sense tirarni?

Sala Es cert.

Mer. Los homens quant parlan ab una dona, á escepció de la propia, casi sempre la adulan

Sola Es que ab la dona propia s'hi té una franquesa que no's té ab las altras, y la adulació llavors resultaria ridicul. Jo á lo menos ho comprench aixís. No sé si vosté será del meteix paré.

Merc. Pero á voltas la franquesa se converteix en grosseria y los rosas d'avans van marcintse y perdent totas sas fullas quedant sols lo tronch erissat d'espinas. Totas las cosas tenen un terme mitg

Sola Sab que miro que la conversa ha pres un tó molt grave y filosofich? Deixemnos donchs

de tanta filosofía y respon-
guim categoricament y sense
subterfugis. Puch aspirar á
la seva ma?

Mer. Axò ó es cosa de pensarshi
Sola.

Sol. Fa tres mesos que m'está
dihent lo meteix y la resolu-
ció no acaba d'arribar may.
Y si bé la esperansa per u-
na part me sosté, per l'altra
lo dispte me dona lo mes cru-
del dels torments. — Jo no puch
viurer sense vosté, Mercedes:
com l'iman atrau á l'acer
vosté m'atrau á mí; sas
miradas son fletxas que'm
traspassan; son dols somriure
m'embogeix, y....

Mer. Jesus! Sols hi faltaba'l no

es verdad angel de amor" para
representar aquí una ~~a~~escena
del Tenorio. Se coneix que vosté
ho vist moltas comedias y que
ha llegit bastantas novelas.

Sola Mercedes per favor. Deixém de bro-
mas y parlém formal com ho exi-
geix l'assumpto.

Mer Ja! ja! ja! Sab que m fa riurer
ab tanta seriètat!

Sola Vosté m desespera!

Mer Formalisemnos donchs. Va sabrá
ser bon marit?

Sola Tant com lo que 's digo la me-
va senyora puga desitjar.

Mer. Complacent....

Sola Fins a l'estrém

Mer. Sumís....

Sola Com un nen.

Mer. Reganyós....

Sola Gens ni mica.

Mer. Llástima que aquí no estiga present un notari pera pendrer acte d'aquestas ~~declaracions fe-~~ ~~rades~~ afirmacións fetas tant á la lleugera.

Sal. Fetas ab tota convicció. Pero fins aquí allarguem, allarguem y quedem de la metexa manera. Per Deu, senyora no siga tan coqueta

Mer. Veuré; per ara no li diré encara res; no obstant avuy quedará fallada la causa

Sal. Gracias á Deu que he alcansat una resposta ~~afirmativa~~ precisa. Jo li prometo, Mercedes, que quant siga casat seré un marit modelo.

Mer. Molta confiansa te en vosté metexa.

Sala No he fet prou calaveradas de solter pera reportarme luego? Credo que ja es hora

Mere. La cabra siempre tira al monte

dihuen los castellans

Sal. O qui no la fa de pollí la fa de vei diém nosaltres.

Mer I en Monrás? Qué tal

Sal En Monrás? Guapo. Sabent disfrutar magnificament de la seva fortuna.

Mer Disfrutantla ó desbotxpantla

Sal Una mica de tot. Pero es jove y... que se'n treu de la vida?

Mer No's casa?

Sal. Casarse? No pas per ara. Fa l'amor á moltas pero lligarse ab cap.....

Mer Lligarse ell no, ja ho crech. Pero de segú que'l lligan

Sal. Ara té una bailarina... fins allí!

Mer Que de segú'l fa ballar y li gasta mes en un sol capritxo que'l bo li gastaria una dona propia en un any.

Sal. Que vol ferhi?

Mer. Res. Son los càlculs que fan molts homens. Saven de contar al revés.

Sal. Pero mentrestant se disfruta y... quant s'arriba á certa edat me se reposa y diu prou.

Mer. Just. Quant ja no's tenen diners ni salut.

Sal. Mercedes, vosté filosofa molt, ja li he dit un altra vegada. En Monrás se trova en una esfera nova y desconeguda y vol saguer tots los seus recons. Desprès'l fer que ja's reportará. Ademes que té una fortuna que poch li costa y just es que'n dongui part als altres. ¿Quants diners vinguts de rifas fan profit? Ben pochs. Quantas donas de las que han enmunat á tres ó quatre millonaris han mort ricas? Contadíssimas pues lo fi de casi totas ellas

es l'hospici ó l'hospital. Lo que no
costa no s'estima y en Mouras no
vol esser excepció de la regla
Mer. Ho sento
Sal. Jo'l predico, jo'l guio. pero....
Mer. Pero també 'l hi ajuda á gastar
no es veritat?
Sal. Senyora, si jo no ho feya ho fa-
ria un altre y la caritat benvante-
sa comensa per un mateix.
Mer. Ja l'entenc, já. Se coneix que
voste es un home de mon.
Sal. Que no faig be?
Mer. Mentres no ajudi á arruinarlo?
Sal. Jo m'en guardaré molt per compte
que 'm te. Con que quedém en
que prompte decidirá la nostra
sort eh?
Mer. Quedém.
Sal. Permeti donchs que 'm retiri y has-
ta luego

Hasta luego.

Escena IV.

Mercedes.

Lo teu Senyo podrá trovarli defectes, pero no hi ha dupte que es ahir ilustrat, ps... Que juga? No sé si ho crega. Que li va trovar las cartas? No hi veig cap crim. Ademes los homens be deuhen teni alguna distracció. Nada, nada, La resolució está presa. Li dono la meva ma pues si sab administrar lo dels altres mellor sabrá administrar lo seu.

Escena V.

Dits ~~La [illegible]~~ Lluisa y luego Mouras

Lluis. Senyora. Un senyor demana per veurla

Mer. Un senyor?...

Lluis. Aquí te la seva targeta

Mer. En Mouras! Que pensi! Tja s'ha

fet targetas!
Monr. Senyora...
Merc. Deu lo guard.
Monr. Perdonin l'atreviment de presentarme á casa seva
Mer. Oh ~~~~ no hi ha de que. Fassi 'l favor de pendre asiento
Monr. Mil gracias y dispensi si comento alguna grosería perque fa tant poch temps que frecuento la societat...
Mer. Digui: Que se li oferia?
Monr. Senyora. Se m' ha dit que ma cosina...
Mer. De quina cosina parla?
Monr. De la Matilde.
Mer Ah! de la pobre noya abandonada per vosté? Que pretent saber?
Monr. Si vosté comensa per ferme carrechs!...

Merc. Carrechs diu? No... s' enganya. Mentres vosté era un pagès l'estimava y anava á casarsi; pero va ser rich y va veurer que no li convenía, y la va plantar. Naturalment cada qual obra com mellor li sembla

Monr. Tenía rahó senyora.

Mer. Si'n tenía ó no tal vegada es discutible

Monr. Quina es la noya promesa que passa la tarde ab un altre jove que no es lo seu promés y li admet brenars y caricias?

Mer. Vamós Monras. A vosté lo color blau li tapa 'l color de rosa y li fa veurer tot negre sens aixís quel blau y rosa donan per resultat lo lila.

Monr. No la enteng, senyora.

Mer. Mes ~~et~~ la Matilde no li donga cap cuidado; está baix l'amparo de bonas personas

Monr. Ahir m'ho han dit y per ço venia pera saber'ho. Al fi es la meva cosina; que dich cosina? Casi germana com á tals nos havem criát y la seva sort m'interessa.

Mer. Provas n'ha donat deixantla sola en un Barcelona esposada á caurer en un ~~pr~~ avench sense fons ahont tenia d'estrellarse per precisió. Vosté l'ha abandonada clavantli un clau al mitg del cor. Pobreta quant ha sofert y plorat!

Monr. Plorat diu? La Matilde ha plorat?

Mer. Y ho dupta? O fingeix molt vos-

té ó tinch de dirli que ab tot y haberla tractada tant no la coneix. Pero sab que 'l cor me diu una cosa?

Monr. Pot saberse qué?

Mer. Si; M' diu que potsé voste li ha fet la seva sort sense pensarshi.

Monr. Mellor per ella y jo me 'n alegraría molt.

Mer. M' esplicaré y no s' ofenga Monrás. Per de prompte, mediant Deu, la Matilde rebrá una instrucció que may voste li hauría donat. y, gracias á ella, qui sab si algun diá podrá arribar á ser tot una senyora y tal podriá donar voltas lo mon, que voste 's tingués per molt ditxós de poguer ser lo seu criat.

Monr. Senyora, calli per Deu. M' esgarrifa lo sentirla; pues me sembla

que sento á la vegada la veu d'un profeta y la maledicció d'una gitana.

Mer. Ab lo primer concepte hi passo mes ab lo segon no puch. (Que grosser!)

Mon. Perdoni si la he ofesa mes he dit lo que sentia.

Mer. Si, ab la franquesa propia de la gent del camp. Prou que's veu.

Mon. (Aquesta dona sembla que no sab com ferho per retreurem que he sigut pagés!)

Mer. A vosté li falta llimarse Monvai. Pero es rich, no li faltarán amichs ni societat que frecuentar y poch á poch semblará un pollo de ciutat

Mon. Vosté ho creu aixó?

Mer. Oh! Qui ho dupta?

Mons. Tot es possible.

Mer. I de segú també tindrá amigas que li guetaran á l'hora la fortuna y la salut; perque certas amiguetas son molt perillosas sobre tot per qui no las sab conéixer. I á proposit: crech que ja coneix alguna senyoreta: Un aucellet m'ha dit qu'una papallona del Dorado lo té enamorat.

Mons. Ca! no s'ho cregui.

Mer. No tinc cap interés en fer'ho. Pero vol un consell?

Mons. Diriga.

Mer. Guardis de certas papallonas. Sota sas dauradas alas, porten amagats punyals que li clavarán á traició y en sos llavis copas de actiu veneno. Vosté no coneix la societat Mossén, y ~~la~~ certa clase de societat es com la bolsa; al inexpert lo desplomaran

Monr. Pero fins aquí no puch saber res de la Matilde.

Mer. A la Matilde la deixa en gran. Divertexis; vaigi al redera de flor de ciutat y no's cuidi de la flor boscana. Ademes si la va llensá, ab quin dret tractaria de recobrarla ?

Mon. Es ma cosina, es ma germana

Mer No Monrás. Es la meva filla; es la filla del Sr Serra. Si algun jurament entre vostes dos hi havia voste 'l va trencar ; per lo tant ja res los lliga

Monr. Pero no podré veurerla ?

Mer Dificil li será per are tinguiho entes. Protecció no n'hi faltará Voste procuri que algun dia no n'hi tinga de demanar á n'ella

Monr. Axó may.

Mer Molt segú está de la seva estrella quant tant categoricament parla

Monr. Ab lo seu permis me retiro
Mer. Vosté es molt dueny[o] y farà
'l favor de no escasejar las visi-
tas
Monr. Vosté 'm dispensa molt honor.
~~Mer.~~ (Bona pell! Si pogués conquistarlo!)
Mer. Y enseguim: no sigui calavera que
la sort passa sols una vegada y
qui no l'aprofita no la torna á
veure.
Monr. Procuraré seguir lo seu consell
senyora. Als peus de vosté.
Mer. (Ja comensa á aprendrer frases de
la bona societat) Mil gracias

Escena VI.

No sé perqué 'm sembla que la
fortuna del seu oncle no té de apro-
fitarli. S'ha volgut instalar á Bar-
celona y fer lo grant senyor sense
preocuparse de res, y de gota en gota
's vuida la bota. ¡Deu fassi que m'e-
quivoqui! Ara á procurar per la Matilde!
Pren lo sombrero y se'n va

Acte ~~segon~~ tercer.

Salónet amoblat ab molt lujo. Al fondo unas grans portas ab ricas cortinas que deixan veurer un altra saló riquíssim ab arañas encesas figurant que si dona ball ; algunas parejas passejan altres estan assentats ; los homens vesteixen de frach la major part ; las senyoras trajo de ball. En lo salonet duas portas una á la dreta y altra á la esquerra. Al dispecarse el telo se sent soroll de copas com si en lo aposento de la dreta hi brindessin ; la porta de la esquerra figura un saló de joch. Toca lo piano ó sexteto en lo salo gran y ballan criats de librea á las portas.

Escena I

Mentres dura lo ball en la dreta dura lo soroll de copas y coberts

Veus. Brindo per la bella Mercedes.

Altra A la salut del amfitrió Sala

Altra A que la festa no siga la última

Molts Bravo! bravo! Se senten aplausos.

Escena II

~~Molará~~, sortint ab una copa de ~~...~~ pompany

Prou de begudas ara, ara una mica de joch. ven y dona la copa á un criat que's retira. Sala vatla porta que figura la de joch y diu: Contreras, jugui per mi cent pesetas á la primera sota. Y's queda en lo portal figurant que mira 'l joch.

Veu. Jo las guanyo.

~~Molar~~ Avuy estich de pega; m'hauré de donar á las conquistas á veurer si's confirma l'adagi: "desgraciat en lo joch afortunat en amors. Y entra al saló de ball. En lo menjadó se senten riallas y remor de copas; lo piano toca un vals y's veu á ~~Molará~~ ballant ab una dama ricament vestida

En lo menjadó. Já já já.

Veus. Molt be!

Altra Per la senyora de la casa

altra A la simpática donya Mercedes.

Un relotje toca las cuatre. Para lo ball y ~~surten~~ surten convidats per totas las portas que ~~surten~~ se'n van fent compliments y despedint-se. Los criats poran los abrichs á las senyoras y donan los parderús als senyors. Sala y Mercedes entran pel fondo figurant que han despedit ja á tots los convidats los criats també fan desapareixent.

Escena ~~III~~

Mercedes y Sala

Sala. Vaya, habem donat una funció brillant y estich segur de que se'n parlará!

Mer. En efecte. Pero quant nos ha costat?

Sala. Eh! d'axó no hi ha perque parlarne. Tu divertirte: lo demés es compte meu.

Mer. Oh! no crech que á mí deixin de interessarme los gastos de casa y'm sembla que molt bé puch saberlos.

Sala. Perque? Perque'm vas confiar lo teu dot ó capital ó lo que fós? Com

si's tractés de la fortuna d'un Giro-
na ó d'un Comillas. Com lo Sr Serra
sempre cedia als teus capritxos y t'en-
tregava quant li demanavas!

Mer. Jo l'hagués cregut en tot.

Sol. Que potser parlas perque't deya
que no't casessis ab mi?

Mer. No Carlos no's tracta d'aixó.

Sola. Fa algun temps que noto en tu
no sé qué. Avans t'era tot indife-
rent y ara t'alarmas per la mes
petita cosa. Quins motius tens
per fer'ho?

Mer. Carlos; Es precís mirar endevant.
La vellesa's presenta qu'un no
se'n adona y.....

Sola Bah! bah! Mercedes. Disfru-
tem del present y no'ns preocu-
pem del venider. Fa uns anys
que som casats y he lograt doblar

lo capital i lo negoci 'ns va vent en popa. Aquesta casa es de las que se 'n fa cas y las nostras festas son la enveja del comers de Barcelona

Mer. Si jo això no ho nego.

Sala Quant tu surts al carrer ab lo cotxe cridas la atenció de tothom

Mer. Ja ho he notat.

Sala 'S pot dir y n'estich orgullós, que tu eclipsas á totas las demés senyoras que 't miran ab enveja; per tot se 't cita com modelo d'hermosura y de elegancia... que més vols?

Mer. Carlos dispensam un moment de mal humor. Lo cansament natural y un cas que m'ha passat aquesta nit al ball....

Sala Un cas? ab ansietat

Mer. Havia resolt no dirten res; pero no puch callarmho.

Sala Digas.

Mer. Era ns es de mitja nit. M'es-
tava jo á la galería pera respirar
un poch y contemplar al mateix
temps lo magnifich efecte del jardí,
cuant se m'acosta una persona des-
coneguda tapada ab un *dominó* y
sense preambuls m'ha dit...

Sala Qué? Que t'ha dit. Respon
Mercedes, respon per Deu.

Mer. Que en negocis mal calculats
havías perdut ~~en tota~~ no solament tot
lo nostre ó la major part sino
també lo capital que t'havía
confiat en Monrás; que no
perdessim temps; que posessim
á *salvo* lo que'ns queda perque
potse demá no hi fora'm á temps
y se'n ha anat veyent que tu en-
travas al saló.

Sala I perque no m'has cridat? perqué

41

jo li arrenquei la careta y li obli-
guei á desmentir tal calumnia?

Mer. M'he quedat freda com lo gel y
sense saber que dir. Axó y la
tristesa en que 't veig d'alguns días
en aquesta part, m'han fet entrar
en lo mar de cavilacións. Pero tu
't turbas? Que 't passa? Será veri-
tat potse!... Ah Carlos; parla
parla, t'ho demano per lo que
mes estimis.

Sala. Que vols que 't diga, Mercedes?

Mer. Tu sabs que á pesar dels consells
del Sr Serra no veig duptar en
donarte la ma d'esposa; pero tu
no has comprés potsé lo meu ca-
racter. Renunciar al mon será
per mi, no ho nego, un sacrifici lo
mes penós; no obstant lo faré resig-
nada y de bona gana si ~~...~~ de-

pendís de tal sacrifici la teva felicitat. Diga'm donchs ab tota franquesa: en quin estat estan los nostres negocis?

Sal. Es dir que desconfias? Tranquilisat. Puch ensenyarte 'l balans. Vols veure'l?

Mer. No. Fio en la teva paraula. La funció ha sigut brillant y'n parlará tot Barcelona. Avuy penso sortir á fer algunas visitas per tenir lo gust de rebrer las enhorabonas. Y tú qué pensas fer?

Sala. Jo? Tinch d'anar á Pedralbes.

Mer. Com? Es que potser han tingut consecuencias las disputas de'n Monrás?

Salga Sí; pero jo ho arreglaré tot amigablement. En Monrás te aquell genit. Desseguida's

pica y sempre's figura que tothom li ha de retreure'l qu'ha sigut pagés. Com si fos una deshonra! Y per cert que ara no ho sembla ni ningú ho diria. Es un deixeble que'm fa honor. Ja'n voldrían tenir de semblants tots los mestres.

Mer. No obstant no crech que pugas vanagloriarte de certas calaveradas que li has fet fer.

Sola. Oh sempre li he donat bons consells.

Mer. Pero avans de casarnos, no sempre bons exemples.

Sol. Oh! en aquells temps! Llavors eram joves y libres, sobre tot jo; pero ara no'm negarás que m'he reportat, y que tú ets potsé la única dona que pot vanagloriarse de no tenir una rival pues tot ma ditxa la cifro en ser teu exclusivament teu. Avuy sols dos cosas

estimo en aquest mon; lo diné y la meva dona.

Mer. Adulador!

Sol. Tu ho sabs be si t'estimo; pero l'hora s'acosta y'n Monras sens dupte ja está en camí de Pedralbes.

Mer. I perqué no has sortit ab ell

Sol. Ab ell? Flach servey li hauría fet. Ell s'ha empenyat en acompanyar á casa seva á la Condesa.

Mer. I si mort en lo desafió.

Sol. No tingas por. Jo estaré allí y sabré evitar'ho. Adiós Mercedes. Descansa y estigas alegre sobre tot molt alegre

Mer. Adiós Carlos. A que vindría l'avis misteriós de la máscara!

S'assenta en una marquesina de prop de

la taula y toca'l timbre.

Escena III

Dita y Matilde

Mat. Ha cridat la senyora?

Mer. Qu'es aixó Matilde tan dejorn llevada ja?

Mat. He pensat que podria necessitarme y....

Mer. Pero no hi ha la Elisa? Matilde aixó no ho vull. En tres dias que fa que has sortit del colegi ahont lo Sr Serra y jo t'hem fet educar, ja no se quantas vegadas t'has presentat per servirme. No, Matilde, no. Aixo no ho vull repetesixo. Tu aqui no ets la meva cambrera, ets la meva amiga: jo no tinc ~~[illegible]~~ germans, ets la meva germana.

Mat. Pero sènyora podré jo may olvidar lo que vosté ha fet per mí? Sempre me recordaré d'aquell dia que'l Sr Serra va acompanyarme á casa de vosté. Al vèurela, al observar l'ambada qu'ém feya, vaig sentir en mon interior una veu que'm deya que la estimaría y al poch temps jo la estimava. Quant tots m'abandonavan vosté va ampararme; quant sola y orfe me veya á la vora del precipici ahont podía caurer pera no sortirne vosté y'l Sr Serra me van salvar. Com vol donchs que ara renuncii á la ditxa de servirla! M'estant grat lo febra donya Mercedes!

Mer. Matilde, no vull tractaments.
T'he dit que eras la meva amiga y com á tal deus tractarme; per tu jò soch Mercedes á secas.

Mat. Aixó may senyora. Y no crech que vosté vulga privarme del unich medi que tinch de provarli lo meu agrahiment. Lo respecte y veneració

Mer. Pero Matilde....

Mat. Ni ab la vida puch pagarli lo que ~~li dech~~ vosté va fer per mi; jò no sols li dech la vida, li dech l'honor

Mer. Quina llástima m'inspiravan Monrós per no haberte compres!

Mat. Pobre l'home, ningú queixo.
Ell era vell y jo....

Mer. Rahó de mes pera que cumplis

las sevas promesas. Tu vas trigar massa en dirme lo que li havia que jo li hauria obligat...

Mat. Senyora tinc sobra d'amor propi y no vull ser per forsa

Mer. Pero si ell avuy te veya totalment cambiada y feta una senyoreta potsé...

Mat. Ah no! Aquesta nit desde detras d'una cortina l'he vist y he pogut veurer també que no se separava ni un moment del costat de....

Mer. De qui?...

Mat. De la senyora condesa.

Mer. Axis tu no t'has ficat al llit?

Mat. No senyora.

Mer. Los teus ulls m'indican que has plorat.

Mat. A que negarho? Si senyora.
Las llàgrimas també donan
consól.

Mer. Ah Matilde. Ets digne per
cert de millor sort.

Mat. No 'm queixo de la que tinch
ni me'n puch queixar estant
al costat de vosté. Y que tal
s'ha divertit?

Mer. Aixís, aixís. Ja m' han pa-
ssat las ilusions; ja 'n tinch
trenta cinch. Los balls son
per los pollos; pero ve algú.

Mat. Es lo Sr Serra

Mer. Tan dematí? ¿Qué passarà?

Escena IV.

Ditas y Sr Serra

Serra [á la porta dreta.] Donan permís?

Mer. Endevant Sr Serra. Vosté sem-
pre 'l te.

Serra. Moltas gracias. Com està
Mercedes.
Mer. Ja 'u pot veurer.
Serra I tu Mathilde.
Mat. Jo molt bé. Puch estar mi-
llor?
Serra Pues per tu vench y no'm
creya trovar encara llevada á
la Senyora.
Mer. Si destorbo 'm retiro
Serra Oh! no! No faltaria mes.
Cabalment lo que tinch que
dir tant interesa á la noya
com á la seva mare adopti-
va.
Mat. Prengui assiento Sr Serra
Serra Moltas gracias.
Merce Ara, vosté dirá!
Serra Seré breu perque tinch de fer
los preparatius de marxa.
Mat De marxa? (ab ansietat.
Mer. Com s'entén?

Ser. Molt senzillament. Desde avuy meteix dexo Barcelona.
Mot. Avuy meteix
Mer. Y'l despaig?
Mot. L'he cedit á ne'n Palau. Despres de trenta anys de trevall continuat, crech que be merexo jubilarme y jo meteix m'he concedit lo retiro. y me'n vaig á fora.
Mer. Per sempre?
Serr. Encara tornaré pera acabar algunas liquidaciòns importants; pero luego que estiga libre, me'n torno á Puigcerda la meva pàtria. Aquell es un hermos país y allí desitjo acabar los meus diás; desitjo que las campanas que van anunciar lo meu bateig anuncian la

meva mort, y que la tomba que tanca las despullas dels meus pares tanqui també las mevas.
Barcelona no ha sigut may lo meu centre y ara mes que may m'irritan las estravagancias y las injusticias que's vehuen á cada pas.

Mer. Es axó efecte del seu caracter. Vosté té una conducta tan ecsemplar que's sever en los judicis sobre'ls demés y li fa veurer á la gent baix un aspecte....

Sena. S'enganya, Mercedes: Jo veig las cosas tal com ellas son; jo veig la majoria dels homens, ingrats, egoistas, xanxulleros, assedegats d'or y fent objecte de comers hasta'l llas mes sagrat y tendre; veig.....

Mer. Miri que no es aquí 'l meu marit pera defensarse.

Serra. Dispensi, Mercedes: á pesar meu sempre li parlo del seu matrimoni.

Mer. Pero si vosté s'enganya, Sr Serra. Si jo soch felís.

Serra. No, no ho es, ni pot serho. Pero ara de que li serviría 'l queixarse? Lo millor partit es lo que pren; la resignació. Pero Matilde he vingut per tú y per una cosa que te interesa. No obstant voldría parlar avans á solas ab la senyora. Dispensa ~~eh~~ ? Potsé ~~estant~~ tu present no sabría com esplicarme.

Mat. ~~(Que voldrá!)~~ Me retiro. (A que vindrá?) Sen va.

Escena V.

Mercedes y Sr Serra

Serra (Per fi respiro!)

Mer. Y pues que hi ha Sr Serra? Sem-
bla que á vosté li passa alguna
cosa.

Serra No vo'm passarés y no obstant
me sento afectat pues no sé si vos-
té mare adoptiva de la Matilde
pendrá á bé ó á mal lo pas que
vaig donar.

Mer. Sent cosa de vosté sempre será
cosa bona y digne d'aprobació.
Parli!

Serra Pues escolti. Jo soch vell y
solteron; los meus hereus natu-
rals son encara mes vells que jó
y ademes de no necessitar la me-
va fortuna adquirida ab mes
de trenta anys de trevall y d'e-
conomías algun d'ells m'ha fet

avergonyir m'és d'una vegada de que
s'en siga parent per la seva conducta
un xich massa llicenciósa. La me-
va fortuna serviría potse per fomen-
tar vicis vergonyosos y lo que á mí
tant m'ha costat, los altres ho derro-
xarían sense cap mirament; axís es
que he pensat deixar'ho tot á la Ma-
tilde.

Mer. Qué 'm diú?

Serra. Lo que sent. La educació qu'en-
tre vosté y jo li havem donat la
ha constituhida en un modelo de
virtuts; veig ab dolor que sentiría
molt deixarla; m'he acostumat
á mirarmela ja com una filla
y per lo tant si ella hi consent,
penso donarli lo meu nom y la
meva ma

Mer. Sr Serra!

Ser. Suposo, Mercedes, que no creurá
que haji ~~confer to~~ caiguta en lo ridícul d'e-

namorarme com un vell á la me-
va edad; jo desitjo casarme pera
tenir una companyía en ma vellesa y
un hereu directe de ma fortuna;
y m' he fixat en la Matilde
perque sé que ha d' estimarme
com un pare com jo la tinc á n'
ella com una filla; podría posár-
mela á casa es veritat; pero y 'l
dir de la gent? Ademes vull e-
vitarli 'l dolorós espectacle de la
proxima ruina d' aquesta casa.
Merc. Sr Serra, sapiga...
Serr. Conech los homes, Mercedes; y so-
bre tot ne conech un que te ja
la sort triada y la seva sort es
la de vosté per desgracia. Se que
li faig mal, senyora pero perdo-
ni aquestas amargas ventats al
qui ha sigut sempre lo seu me-
llor amich. - Ara pot enterar

à la Matilde del meu plan;
de tots modos ella será la meva
pubilla; jò no tracto d'imposarli
la condició de que siga ma muller,
pero espero que no m'ho negará;
com no'm negará 'l gust de tenirla
al meu costat.

Mer. Senyor! Si tots los homens fo-
ssen com vosté! ¡Quina altra
seria la societat! Vaig à parlar
à la Matilde.

Serr. Si ella hi consent, ~~[illegible]~~
demà á mes tardar, sortirém per
Puigcerdà ahont celebrarém la
boda. Tornaré luego per la res-
posta.

Mer. Aguardi una mica no se'n va-
gi encara. (Y se'n va à dintre.

Escena VI

Serra

Deixàm sortir d'aquesta casa. La

en aquell temps en que vosté'm sermonejava avans de darme diner.
Li vaig entregar los meus fondos pera que'ls fes produhir y per tenirlos á la meva disposició quant me convinguès, pero veig que l'ha pres á vosté per modelo. Ara mateix no puch arrancarli mil miserables pessetas que necesito.

Serra. Y's resisteix á donarlas?

Mon. Ab la mateixa obstinació que vosté.

Serra. Potser te raho per ferho.

Mon. Casi de bona gana lo tornaria á fer á vosté lo meu depositari.

Serra. No, no, mil gracias. Li agraeixo la preferencia. Pensiho bé, Monrás.

Mon. (Sempre Monrás, ¡ássecas! ¡Per ell may seré lo Sr Monrás!)

5)

Serra. Recordis de lo que li vaig dir quant vosté va demanarme la herencia del seu oncle. (Encaixant.)

Mon. ¿Lo que'm va dir?

Serra. ¿Què vol que li repeteixi? Ho faré de bona gana; escolti: Li vaig dir: "guardis d'olvidar lo seu antig ofici, perquè potsé algun dia encara podrà donarse per ben ditxós d'haver recobrat l'honrosa arjada del seu pare. Passi ho bé. Se'n va.

Escena VIII

Monras sol

Aquest ~~[illegible]~~ ~~home~~ senyor sempre serà'l meteix. No hi ha qui li trega la manía de fer sermons.

Escena IX

Dit y Barba vestit de lacayo d'una casa rica. S'dona molt to.

2

Barba: Senyor!... Sabrá dirme
si aquí viu lo Sr Monrás?
Mon. Soch jo. ¿Qué volía?
Bar. Una carta de ~~las Sras Cardera~~ Dª Esperansa.
Mon. (Ah! ¡Cabalment per ella
estich demanant diners a'n en
Sola) Vinga.
Barba. Sí es servit dorantlí (Pero que
veig! No, no m'enganyo. Vol-
te'es en Monrás de Santa Eu-
lasiá!)
Monr. [Llegint] "Las lletras han sigut
protestadas y avuy te de efectuar-
se l'embarg. ~~Tespero~~ Si no's
pagan estém perduts. T'espero
ab ansia." Sí que l'hem feta
bona! En Sola no'n sab res
d'aixó perque sempre li he
portat amagat... No hi ha
mes remey; es precís dirli!

A Barba. Espere un moment. Vaig á contestar.

Bar. Ab desenvoltura. Lo Sr Monrás no vol tenir lo gust de conexe'm?

Mon. A voste? Pero calla! Si es en Barba.

Bar. Lo meteix. En set anys he mudat molt, ¿no es veritat? Llavors ni portava aquestas patillas ni gastava galons; pero per ço soch lo meteix. En Barba de sempre.

Mon. Vaya, vaya! Per fi vas decidirte á buscar colocació?

Bar. Quin remey me quedava? No podia absolutament avansar ni un pas! Sempre que en lo café faltava alguna cosa, jo m'emportava la culpa y tot perque era aficionat á comprar

décims! ¡Com si axò sigués algun mal! Pero com tinc bona planta y may faltan personas, lo Sr Resig me va fé entrar ~~me~~ á casa de Dª Esperansa.

Mon. Bona senyora y que paga molt be als seus criats.

Bar. O també prent décims y va al teatro. De modo que tenint los meterxos vicis que jó, no podrá tirarme'ls en cara. Per cert que aquesta nit ha anat al teatro ab un senyor d'una barba....

Mon. Serà 'l seu germá!

Barb. Potsé si; perque semblava que s'estimavan molt. Oy á proposit Sr..... Monras! Y la Matilde? Qué s'ha fet de la Matilde? No l'he vis-

Ta mes desde aquell diá se'n recorda? Desde aquell diá en que vosté va creurer's que'ns estimavam. Però si fos ara....

Mon. Si fos ara? Qué?

Bar. Perdoni Sr.... Monrás. No he volgut ofendre'l. Se lo que significa la librea que vesteixo.

Monr. Vaig á contestar á Dª Esperansa. Te per refrescar li dona una moneda. Y esperat aquí fora.

Barb. Graciás. (Ja'n ting per un altre decim! O si no treché, será perque á la sort no li donará la gana!

Mon Ve algú. Surt al corredor y espera.

Barb. Està bé senyor.... Monrás.

Escena X

Dit y ~~Mercedes~~ vestida de casa pero ricament.

Mer. Oh amich Monrás! Quant m'alegro de veure'l de nou? Y com ha anat lo desafió?

Mon. Ni me'n recordo ja, senyora. Ahe ferit levement al meu rival en un bras, y prou. La lliso li basta. Pero sab Mercedes, que al veurer la, ningú dirá que ha perdut la nit en un ball? Está encantadora!

Mer. Gracias per la adulació!

Mon. Es la veritat pura, com ho es també que vosté ha eclipsat á totas las demes damas.

Mer ab intenció. Inclusa la Condesa?

Mon. Inclusa. Que pagaría ella per a tenir las gracias de vosté!

Mer. I vosté creu que la seva familia consentirá en lo matrimoni?

Mon. No ha de consentir'hi Mercedes? Si son uns nobles tronats. Jo'ls he promés comprar la hisenda que tenen concedada y tornarla á la familia y pot contar si n'estan de contents tots! Si'm portan en palmas! Per ço espero que'n Sala no posará obstacles en donarme lo diner que necessito. Ja veu que es cosa apremiant y de compromís, ademés que'l diner que demano es ben meu.

Mer. Com ha de negarli?

Monr. Y vosté aprova la boda?
Mer. Si. La Condesa es un xich capritxosa pero axò no vol dir que no tinga bon cor. Y parlant francament. Vosté l'estima de debó?
Mon. Que li diré? Lo que m'atrau es lo seu titol; pero hi ha un altra persona á qui jo de bon grat li oferiria amor etern, immens, si....
Mer. Un altra persona?
Mon. Si senyora. Una persona que admiro fa set anys, que estimo en secret y quinta-lent me te cautivat. No endevina qui es Mercedes aquesta persona?
Mer. Monrás basta. May hauria cregut que un amich del meu

marit triguès tot atreviment.

Mon. Ja m'ho he pensat que s'enfadària! Dispensi, senyora. Me casaré ab la Comtesa.

Mer. Ho celebro perquè farém duas bodas á l'hora.

Mon. Duas?

Mer. Sí; casém á la Matilde.

Mon. Com?

Mer. Lo que sent.

Mon. Ab un del poble?

Mer. Ah no; ab un rich, molt rich. Ab lo Serra.

Mon. Ho diu de broma?

Mer. Parlo formalment.

Mon. Ab aquell vell?

Mer. Monrás, observi que....

Mon. Vaja, no'm negará que'l tal matrimoni es ridícul y tothom se'n riurà! Lo qu'es jo....

Mer. Tothom jutjará imparcialment al home irreflexiu que abandona á una orfe á qui diu qu'estima y al vellet generós que li preparava un felis porvenir.

Mon picat. Senyora....

Sala dintre. Porteu las escopetas ála armersá.

Mon. Sento al seu marit. Me retiro. (Vaya un matrimoni mes divertit). S'en va dreta

Escena XI.

Mercedes y Sala pel fondo que ve donant ordres als criats.

Sala. No, no desguarnu res. Aquesta nit tornem á donar ball. (No se com amagar la meva situació). (Entra)

Mer. Qu'estas dient?

Sala. Tenc aquesta nit Torneín á donar ball.

Mer. Pero....

Sala. No vull perons. Has de venir sempre á contradirme?

Mer. No sino que...

Sala Basta. Deixam. Vull estar sol á casa meva.

Mer. A casa teva! Ah Senyor Serra! ¿Será veritat la seva predicció? (Se'n va

Escena XII.

Sala

Estich perdut, completament perdut si l'infame banquer compleix la seva amenassa! Pero la nova funció sens dupte 'l calmará. Li he convidat y vaig á deixarlo parát. Si no fos aixís, avuy metteix me veuria

precisat á tornar lo capital.
Cuaranta mil duros y apenas
ne tinc la quarta part! Aquest
es lo resultat dels meus grans
negocis!.... Vaig á quedarme
sense res!

Escena XIII.

Dit y Monrás.

Mon. Oh amich! Aquesta nit tor-
nem á estar de broma? Ni tant
sols nos queda temps per descan-
sar! Per lo que's veu disposas
de molts fondos y me'n alegro
perque necessito que'm donguis
alguna cosa

Sala. (Be á bon temps! Per donar
estic! Bah! seguiré lo meu re-
curs!) Conque voldrías dinés?
Saps lo que demanas ó es que
tractas de llensar enterament lo

poch que jà 'Agueda? Axò sí que no ho puch permetrer. Ja que no miras per tí hi miraré jò, ¡Lo faltaría mes!

Mon. Sermons? Mira Sala; sé que he derrotxat molt, que he fet moltas ximplerías; pero 'ls meus fondos duplicats pel teu bon zel, segons m'has dit moltas vegadas, hasta ara han bastat pels meus gastos.

Sala. Axò 't pensas? Pues t'enganyas llastimosament. ¿Sabs quant vas llensar l'any passat?

Mon. A lo mes uns deu mil duros y tiro llarch!

Sala Deu mil? Mes de vint mil amich meu, mes de vint mil.

Mon. No pot ser, t'equivocas y'm consta....

Sala Aquí tens ton compte corrent

Traçent un llibre y donantli.

Repassa'l. Já fé que algunas partidas deurián avergonyirte. Mira: pel sopá de la bailarina doscentas pesetas; un adrés de brillants per la meteixa cinq mil; per lo cotxe y tronch de la viuda aquella cuatre mil....

Mon. Com per un cotxe de lance pintat de nou....

Sola Però 'ls caballs no eran pintats. Vaja s'ha acabat. No 't dono mes diné! No vull que si tingues tal debilitat, poguesses dir algun diá que jo no t'he sigut bon amich.

Mour. Bueno dons já qu'es precís, te descobriré la meva situació. Cansat de las tevas negativas tinch firmadas lletras contra

ten per una cantitat considerable y avuy vencen.

Sala Deu! Qué has fet? aterrat.

Monr. Hi ha una sentencia contra mi; l'acreedor es inflecsible y puch veurem á la presó.

Nega'm ara lo que't demano.

Sala (No faltava mes qu'aixó!) Imprudent!

Monr. Tot lo que vulgas. Pero fins aquí jo he fet paga de lo meu y soch libre dels meus fondos. Aixis es que avuy t'ha de pagar.

Sala ¡Oh pagar! Aixó aviat está dit

Monr I fet també, tenint ab que.

Sala (Probém) Mira Monrás no olvidaré aquest assumpto y si no es avuy demá ó la semana entrant....

Mon. Mira que d' un moment al altre poden posarme pres.

Sola Perqué feyas tal disbarat?

Entra un criat ab una carta

Criat Senyor! Aquesta carta. Li entregay's retira.

Sal. Ah! aquí está la resposta qu'esperava. Torno luego. Entra en lo saló del fondo á la vista del publich y llegeix y rellegeix la carta.

Escena XIV

Monrás y Matilde per la dreta.

Monr. Casi, casi, no sé que pensar. Pero que veig! ¡Matilde!

Mat. Sí, Rosendo, soch la Matilde; la teva cosina que per última vegada deu parlarte y escoltarte. En mitg dels plahers de Barcelona de segú t'has olvidat ja de que't soch parenta.

Monr. Olvidar'ho dius? Axó may.

Las circumstancias van separarnos pero aquí hi va quedar sempre lo meu amor. No es culpa meva si tu has rehusat la meva amistat y las caritats que t'enviava.

Mat. Si la teva fortuna la desprecio. Ja ho saps; pero no vinc aquí pera entristirte; vinc solament á ferte saber com al parent únich que m'ha quedat per desgracia....

Monr. Lo teu casament? Estimo la atenció y me'n alegro.

Mat. Veig qu'ets del pare de Dª Mercedes.

Monr. Del meteix. Es un bon partit que deus aprofitar. Lo diner, lo diner Matilde es lo que constitueix la felicitat; per aixó per aumentar la meva tambe vaig á casarme

Mat. A casarte? A casarte tú Rosendo?

Monr. I tant ventatjosament com hi. Ab tota una condesa! Ja l'has d'haber vista aquí!

Mat. Qui es aquella senyora ab qui has ballat tota la nit?

Monr. Hola! Tu també erats al ball? Pues no t'he vist.

Mat. Adeu Rosendo *Commoguda*

Mon. Te'n vas Matilde?

Mat Adeu per sempre y sigas tant felis com jo desitjo *Se'n va dreta*

Monr. Aquesta picota encara m'interessa. Encara sento aquí per ella una cosa que se'n diu amor Pero 's despedeix y marxa, faré jo lo meteix *S'en va esquerra.*

Escena XV

Sala *qui entra del saló trist y afectat; esquinsa la carta ab las dents; ja s'assen, ja s'aixeca denotant la major agitació; per fi torna assentarse, quedant abatut.*

Ja no hi hia esperansa! M diu que la justicia estará aquí ~~tan~~ al meteix temps que la carta. Si jo pogués....

Escena XVI

Dit y l' Sr Serra en trage de viatge.

Serra A veurer si la Matilde haurá cedit... Pero que veig? Sala!

Sala. (Aquest home aquí y en moment tant critich? ¿Que voldrá?)

Serra Sossegui, Sala. No vinc per vostè.

Sala Vé per la seva filla adoptiva? per la Matilde? ~~Esta~~ Está bé! Pero dech advertirli que si encara guarda la costum de fer sermons pot estalviarse lo treball; no podrá escoltarlo sense alterarme y...

Serra. Ja ho sé Sala, ja ho sé. Conech millor que vosté meteix la terrible situació en qué's trova; tant que jo soch qui ahí vaig fer avisar á la Mer-

cedes pera que estiguès previnguda.

Sala — O no va temer.... *furiós.*

Serra — Fa set anys que li vaig vaticiniar al trovarli lo joch de cartas en la cartera descobrint llavors per casualitat, la passió del joch que'l dominava, Sala; pero no podía llavors presumir que tirés també á la ruina als dos sers que per desgracia se li van associar, ¡Pobre Mercedes! Pobre Manuel!

Sala — Senyor Serra!

Serra — Tot ho ha perdut Sala; no te já res y no trigará á caurerli la máscara qu'encara'l tapa.

Sala — Acabem Sr Serra. Loch á casa meva y no deurá já tolerarli la seva presencia aquí després d'haberme voste llensat ignominiosament de casa de voste. Loch á casa meva repeteixo.

Serra. I jo m' trovo á la casa de la Mercedes á la que he vingut per las vedera vegada. ¡Pobre senyora! Pero aquí ve.

Escena XVII.

Dits y Mercedes.

Serra. O be Mercedes, que hi ha de la meva petició?

Merced. Aquí te la resposta Sr Serra

Aixó ho diu molt conmoguda mentres entra Matilde en trajo de camí ó viatge.

Escena XVIII.

Dits y Matilde

Serra. Matilde.....

Mat. Amich Sr Serra, vosté va donarme un diá la ma de protector, jo avuy agrahida li dono la ma d'esposa

Mer. La teva virtut ha tingut sa recompensa.

Serra Matilde serás la meva esposa y la meva filla. Marxém

Mat Abrassantse ab Mercedes Senyora.... y'l plor li ofega la veu

Merc. Matilde meva adiós! Moment de pausa en que las dos senyoras quedant abrassadas y petonejantse.

Mat à Sala. Senyor....

Sala li allarga la ma ab indiferencia. Adeu.

Serra Anem Matilde, anem. Mercedes als peus de vosté. Sala, que Deu lo guii. Surten.

Merc. Ja no'm queda ni un amich Pobre de mi!

Escena XIX.

Mercedes Sala y Monrás que surt agitat y fora de si.

Monr. Ja venen! Ja son aquí!

Merc. Qui ve? que té? que li passa Monrás?

Monr. Lo policia! Salvam Sala salva'm per Deu! Hi vaw la meva llibertat y'l meu honor.

Mer. Es menester pagar de seguida no hi ha remey. Sala, los fondos de'n Monrás...

Sala Los seus fondos! No'n queda res.

Mer. Deu meu!

Mon. Que sento! Oh! ab desesperació.

Sala Tot s'ho han emportat las sevas disbauxas.

Mer. Es posible? Pero no importa. En Monras es amich y es precis salvarlo. Lo meu capital...

Sala També ha volat

Mer. ¡Pobre de mi! Cuadro. Mercedes y Monras quedan aterrats. Sala indiferent. Entra la policia y cau lo teló

Fi del acte tercer.

Acte ~~tercer~~ quart.

Cuadro primer.

Decoració de jardí, d'una torre dels voltants de Barcelona - Es de nit.

Escena I

Al aixecarse 'l teló surt ~~Monrás~~ groch y mal vestit ab un saró de captar al coll. Tot en ell indica la miseria.

No puch mes; las forsas m'abandonan y'm sento defallir. Las debils camas; apenas poden portar mon mes debil cos. ¡Qui m'ho hagues hagut de dir deu anys enrera quant nadava en la opulencia gosant d'una fortuna que'm creya que may l'acabaria! Avuy la fam y la miseria y la vergonya es tot lo que'm queda

del meu passat. Dich mal me queda un altra cosa; me quedan los records d'aquellas passadas grandesas me queda lo record de la Matilde y eixos records m'atormentan encara mes que la fam y la miseria
He passat per Barcelona y alli he vist l'antiga casa que fou lo teatro dels meus errors y de las mevas bojerias; tot alli anunciaba grandesa y benestar; mes ay! los antichs amos tampoch hi eran. ¿Que haurá sigut d'ells? ¡Ah Sala, Sala! Com te vas burlar de la meva inexperiencia! Com me vas perdrer! Pero ell tampoch se'n ha burlat! Ell en lo presidi purga las sevas culpas; mes ay! encara es mes felis que jo sent sent moltissim mes pervers! Ell al menos te allí un plat

de rampo y un jás al abrich dels elements, y á mi ni aixó 'm queda. Fa tres anys que passo la meva trista vida entre 'l dolor y 'l despreci de la gent, y aixó já es massa sofrir, já no ho puch aguantar. ¿Y quina esperansa pot quedarme? Cap. Lo trevall? Ah! ja ~~no hi~~ avans tant rebut, já no tinch forsas pera dedicarmhi. Los amichs? No me'n queda cap que si'n sobran en la abundancia, tots fugen de la miseria. No'm queda cap recurs! ¡Que tinch de fer Senyor?

Escena II

Dit y Barba que surt per lo meteix puesto que'n ~~Barba, D.~~ D. Monrás. Vestit á lo pobre; porta las meteixas

patillas de l'acte anterior y gasta vara
en la faixa se li veu una faca.

Barba. Aquest es lo bosquet y aquella
es la casa; pero aquí hi ha un
home: ¿que vindrá á fer'hi?
Company?

Mons. Qui ha aquí?

Barba Sembla qu'está de mal humor!
Que feu? 2

Mon. No ho veyeu? Passo la nit.

Bar En bon punt. No teniu casa?

Mon. Si'n tingués m'estaria aquí?

Barba Pero aquesta veu... Mestre
em sembla que os conech.

Mon. A mí?

Bar ~~Aquesta veu~~ Podría enganyarme. Veyam! Encent
un misto y'li mira la cara No ho
he dit? Vaya si't conech!
Tu ets en Monràs de Santa
Eulalia!

Mon. Si. I vos qui sou?
Barb. Com? ja no 'm coneixes?
Eu Barbas de Lleisa! Pero
que fas aquí á n'aquesta ho-
ra?... Pobre....
Monr. No pensis mal
Barba. Pero saps que fa molt fret?
Vaja, vina ab mi
Mon. No, no; fes lo favor de
deixarme. Segueix lo teu
camí.
Barb. Ah! Encara 't queda l'or-
gull d'aquell temps. Dona
mira que l'orgull y 'l teu
vestit no s' avenen gayre.
Mon. Qué? Ignoras las mevas
desgracias?
Barba No parlis de desgracias
neva. Qui no 'n passa? Y
despues com vols que las sa

piga si he estat tres anys re-
tirat en aquella Torre que's tan
ca ab reixas y forrellats? Ja'm
pots entendre home. Encara hi
he deixat allí á n'en Sala per
recobrar la salut y que Deu sab
quant ne sortirá si n'arriba á
sortir. Oh es una bona casa
no't pensis; y si me pogués a-
nar á la nit al café y al tea-
tro y pogues sortir per comprar
decims y mes si treyam, hasta
faría de bon estarhi. L'unich
que molesta son los adornos que
posan á la cama; pero també
un s'hi avesa. Y lo que si
apren en aquell estudi! Potsé
mes que al teatro! La concurren-
cia si vol á dir la veritat, no es
de las millors; mes també s'hi

passan bonas estonas y s'hi fan brometas. Quant vaig entrar hi era lo que's diu una cria-tura un ignorant; pero al sor-tirne, ja savia tant com los meus mestres

Mon Si no t'esplicas mes be...

Barb. Qu'ets tonto! Sembla men-tida que no m'entengas.

Monr. I ara que fas? En que t'o-cupas?

Barb. Ara? Res de rifas. No do-nan perque no he tret ni u-na sola vegada com no si-gan los vals de la butxaca. Os crech que'l meu número no era may á l'urna. Ara vich de la meva industria y vish dels meus negocis

Mon Jugar á la bolsa.

O

Barba. No, jugo ab la bossa dels altres. M'entens....

Mon. Desgraciat? Ahont has apres tals principis?

Barba. No t'ho he dit? A la torre aquella ahont he passat tres anys á dispesa. Pero no tens fret?

Mon. Nó.

Barba. Es que podriam anar á fer la petar á una altra banda.

Monr. Vaja, vesten. Deixa'm.

Barba. Que't deixi despues de tant temps de no habernos vist? Ca, no pot ser. Entre paisans es menester ajudarse quant se pot y avuy l'un té d'ajudar á l'altre. Anirém á una casa ahont esta-

rém molt bé y passarém bona nit. Jo hi passo moltas d'al-tres gracias á un amich que hi serveix. Fins tinch una clau per poder hi entrar si ell es fo-ra

Mon. Pero com es possible?

Bar. Es una torre. Los senyors ca-si sempre son á Barcelona. Estarém allí com á cal sogre, y creume potsé demá no't sa-brá greu d'haberme seguit. Aném.

Mon. Ah! no, Jo no vinch. Ll'es-timo la voluntat. Moltas gracias.

Barb. Mira escusa'ls compliments y seguéixme. Las gracias guardalas per demá. Y l'aga-fa y vol ferlo seguir

Monr. Pero Barba....
Bar. Es inútil la resistencia
anem que aquí no estem
segurs
Mons. Pero m'assegurás....
Barb. T'asseguro que demá ja
tindrás ton passament.
S'en van

Cuadro segón.

Sala ~~al porta~~ d'una torre. Portas al fondo que suposa donan al jardí y altres laterals; una taula y un ~~armari~~ secreter de bon gust damunt d'una cadira, lo retrato del Sr Serra de cos enter com á punt de embalar ó d'emportarsen. Es já de nit y per lo tant hi ha un quinqué ó candelabro encés sobre la taula.

Escena III.

Matilde y Lluisa

Mat. Tanqui be totas las portas

Lluis. Está molt be senyora.

Mat A quina hora vindrá'l cotxe?

Lluis. A las sis. Lo tren surt á las set.

Mat Está be. Retíris si té d'arreglar alguna cosa perqué tinc d'escriurer. Si ve la cambrera nova, avis'm que vull veurerla avans de retirarme.

Lluis Está molt bé senyora. Y tant mateix se la queda?

Mat Vostè 'm deixa!...

Lluisa Ay senyora, ab tot lo sentiment de la meva ánima;

si no fos que ~~la mare á ja~~ Toni torna y es natural que bigui ab lo meu marit ~~voldria y viuria contenta~~, ara aquí que no 'm mouria del seu cos-tat. Vosté es tant bona! Em-pero no obstant que á la tor-nada me permeterá que la vin-ga á veurer.

Mart. A la tornada! Jo ja no tornaré Lluisa.

Llui. Qué diu senyora? Vol mo-rirse?

Mart. No es que 'm vulga morir; pero he comprat la hisenda de Santa Eulalia y allí penso viurer sino ditxosa, á lo menos tranquila y retira-da.

Llui. I sent tant rica renuncia vosté á las comoditats de Barcelona?

Mart. Los atractius de la capital, Lluisa no'n tenen cap per mí perquè 'l meu cor no'ls necessita

Llui. Quant m'agradaría po-guerla acompanyar! Tinc por que la nova cambrera...

Mart. Lo Sr Reig m'ha respós d'ella y això 'm basta perquè la prenguí ab to-ta confiansa. Retiris, Llui-sa, retiris que demà es día de matinas. Arregli tot lo que fassi falta.

Lluí. Està molt be, senyora.

se retira

Escena IV.

~~Mat~~ilde.

Per fi vaig á veurer de nou ~~los~~ llochs aquells de ma infan

tera y tornaré á habitar aque-
lla casa que va cobejarme y
en la que lo meu cor experi-
mentá las primeras sensacións.
Encara 'm sembla qu' estig ve-
yent aquellas honradas perso-
nas que 'm rodejavan. ¡Quant
las trovaré á faltar! Lo bon
avi Monras, los pares de 'n
Rosendo, y á n' en Rosendo ma-
teix! ¡Ingrat. Tant com jo l'es-
timava! ¡Ay, si may que 'l seu
oncle lo hagues fet hereu!
dirigintse al retrato. Serra, mon bon
marit, perdona aquests esplais
á la teva viuda que venera
ta memoria y que may olvida-
rá la noblesa de tos senti-
ments. ¿ Y de 'n Rosendo, que
n' haurá sigut? Lo Sr Reig

va prometrem que se'n informaria pero las visitas de despedida no m' han dexat temps de parlarli. Li escriuré y á veurer que'm contesta. Desgraciat! Qui li feya confiar á un calavera lo seu capital!

Escena V.

Dita y Lluisa.

Llui. Senyora, aquí fora espera la cambrera nova.

Mat Diguili que passi.

Llui. Esta molt be. se retira

Escena VI

Matilde y Mercedes

aquesta vestida molt senzilla

Mer. Deu la guard, senyora

Una servidora es....

Mat. Sentis, sentis.
Mer. Ab lo seu permis. ho fa.
Mat. Lo Sr Reig me va par-
lar de vosté y'm va dir
que desitjava... pero
será possible.! Reconeixentla
Vosté? es vosté?
Mercedes Igualment Deu meu!
Mat Donya Mercedes!
Merc. Mathilde! abrasantse y plorant
Ay perdoni senyora
Mat. Com senyora? Matilde y
sempre Matilde. Jo sóch sem-
pre la mateixa Donya Mercedes.
Mer, No, Mathilde suprimeixi'l
donya
Mat. I vosté perque no'm tracta
de hi?
Merc. Perqué... perque no sé. La
~~Mat~~ veig tota una senyora!

Mat. I á qui sino á vosté ho dech tot ? Sa. Da. Mercedes la Matilde á vosté li deu la vida, l'honor y la fortuna. I vosté que ha sigut tant bona, vosté alcansa per premi... Pesant deu haber sofert! Parli, esplais, desahoguis... Estem solas.

Mer. Senyora... Matilde... amiga meva!

Mat. Oh! si aixó sempre y amiga de veras S'abrassan y ploran Pero tractim de tu com avans. Li demano li ecsigeixo.

Mer. Tractémnosen las duas.

Mat. Conformes y visquem com á germanas.

Mer. Es lo primer consol que goso desde fa set anys d'amargura. Ja puch plorar ab llibertat.

7)

Mat. Llavors las tevas desgracias...

Mer. Han sigut horribles. Pensava que las sabías.

Mat. Al contrari. Al casarme ab en Serra varem ~~XXXXXXXXX~~ traslladarnos á Puigcerdá com sabs y allí he viscut tot aquest temps dedicada exclusivament al seu cuidado. Va morir fa un any, y al tornar á Barcelona me va se imposible trovarte ni saber novas tevas

Mer Ay! Maria'l pobre Serra va anunciarme lo que'm passaría. Era un profeta. Jo l'hagués cregut! Jo hagués seguit los seus consells y'ls teus metexos Matilde. Pero jo'm veya encara jove y mes ó menos guapa y mes ó menos rica; jo volía brillar en la alta societat y tot lo meu anhel

era lluhir y eclipsar á las demés; lo meu caracter me portava á la ruina y la meva desgracia va comensar lo diá que'l tí Serra se'm va separar del costat. En Sala havía contret deutes considerables y en mitg dels plahers vaig ser llensada de casa meva. Tot va ser embargat y venut; pero en Sala procurá reanimarme ab novas ilusións; tenía jò encara algunas láminas y las jòyas y allò ~~ves~~ va procurar fondos que van servir per posar una casa ahont s'hi reunía una concurrencia brillant en apariencia pero qu'era lo més perdut del mon. La agencia que'n Sala tenía no era tal agencia sino un cau de timadors ahont s'hi feyan las estafas en gran escala mentres á mí se'm feya veurer

que era un negoci lícit y de bona fé.
La cosa acabá per fí com debía.
Una estafa feta á una casa respectable va donar lloch á que 'n Lala fos pres, procesat y condemnat á ~~cadena perpetua~~ veint anys de presidi. Jo.... pots suposar'ho Matilde, encara que ignoscent vaig veurem despreciada de tothom, senyalada ab lo dit y rebutjada ~~de~~ per totas parts. Per ~~sort~~ casualitat vaig trovarme ab lo Sr Reig que'm va amparar y'm va donar ab la seva una nova familia. Desde aquell moment la meva sort va ser menos trista; peró Deu me reservava encara una llisó cruél y me la ha donada al conduirme á casa teva en lo trist estat en que'm veus.
Mat. La desgracia t'ha perseguit, peró'l

teu cor es lo meteix. Dexa'm que't miri. La teva fesomía te encara aquella tendre amabilitat que fou per mi tant preciosa y la expressió de dignitat que agermana tant be ab lo infortuni. Desd'ara has acabat de sofrir; desd'ara pots disposar de tot lo meu. Fa vuit anys que'm deyas: "No vull veurer en tu mes que una amiga; may ho he oblidat; avuy dons pago un deute contret y't dich: Mercedes la Matilde no vol veurer en tu mes qu'una germana.

Mat. Pero podrá jo pensar que la Marquesa de ~~Santa Eulalia~~ Roca Blanca fos aquella Matilde?

Mat. No'm parli d'aqueixos titols quem

recorda la única debilitat del meu marit. Tots tením una flaca y'n Serra va tenir aquesta. Era rich; havia prestat molts serveys á la Patria, havia fet moltas bonas obras y contava ab relacions ecselents.

Al primer anys de casats vingué lo ministre á Puigcerdá; en Serra li era amich intim; nostra casa era un verdader castell, un verdader palau y naturalment lo ministre va ~~ser lo nostre hoste~~ posar ab nosaltres y ell va ser qui li va oferir lo titol, ell qui li va fe pendrer y á n'en Serra que la noblesa l'halagava va quedar noble de dit y de fet

Mer. Home apreciable!

Mat Lo coneixes? (fentli reparar en lo retrato.)

Merc. Oh! Es ell meteix! Encara
me sembla que li sento anun-
ciarme las mevas desgracias!
Se'l mira enternida y plora

Mat. Trayentla. Vamos Mercedes, lo passat
passat está y no cal pensarhi
mes. Avuy meteix marxarem
á Santa Eulalia. Hoc comprat
com t'he dit l'hisenda de
Monrás y'l diné s trova en
aquest secreter. Avuy se fir-
mará la escriptura y demá
á mes trigar la Marquesa de
la Casa Blanca no será mes
que la mestressa de Monrás
Que felis serem allí en la
casa meteixa ahont en Rosen-
do....

Mer. No m'he atrevit á parlarte

d'ell

Mat. Ni jo tampoch á fer'ho. Pero amiga meva, l'un recort porta l'altre y'l cor me diu que no pot trovarse lluny. Mes tu tindrás necessitat de descans y va ferse tart. (Toca'l timbre y apareix Lluisa.) Lluisa, ja pot anarte'n al llit; aquesta senyora dorm al meu quarto.

Lluis. Estranyada y apart à Matilde! Com! sense coneixerla!

Mat. Fe'ilo que'ut dich.

Lluis. Está molt be!

Mat. Vinga, vinga, amiga meva.

Lluis. Anantsen. La seva amiga ha dit? Aquesta cambrera si que havià ha sapigut ferse seva á la senyora!

Lluisa se'n va per la esquerra; las dos senyoras per la dreta emportantse'n lo llum; lo teatro queda á las foscas. Al cap d'un moment se sent soroll á la porta del fondo y luego aquesta s'obra poch á poch.

Escena VII

Barba y Monrás. Barba surt primer per dita porta. Monrás se queda á fora.

Barb. Ja no hi ha llum. Totthom es á dormir. Entra sense por qu'aquí estarém com á cal sogre.

Mon. Ahont m'has portat? En quina casa estém?

Bar. En una casa bona com pots veureho. (Monrás entra caminant ab cuidado y palpant y ensopega ab una cadira)

Barba. Home ten cuidado. Ves á poch á poch. ¡No fassis soroll!
Mon. Vaja digam ahont som? Vull saber'ho.
Barb. Ara t'ho diré! Estem al fí de la miseria. Demá serém richs.
Mon. Qué? Com?
Barb. Aquesta es la torre de la Marquesa de Casa-Blanca; de la senyora de qui t'he parlat.
Monr. Explicat.
Barb. Pst! parla baix ¡Se treu un fanal de sota'l tapabocas. Ara vaig á reconeixer totas las portas. Aquesta es la primera diligencia y la mes indispensable. (Reconeix las portes de la esquerra y las tanca per dins. Va á fer lo mateix ab

Las de la Sreta y 'topa ab lo retrato llensant un crit sofocat. Oh!

Mon. Que tens?

Bar. Res. Aquet malehit retrato que m'ha fet una por! Pensava qu'era un civil. Miratel que serió está l'home!

Mon. Deu! Reconeixentlo.

Bar. Silenci! Que'ts boig?

Mon. Aquest retrato es ell! Ab qui na cara'm mira! Vol parlarme! No, no, calla imatge terrible! Calla! No m'acusis!

Barb. Pero que t'empatullas? de que te d'acusarte aquest ninot? Vaja no tingas por que jo massa sé lo que faig. Vaja acabém. Va tancant las portas. No fos que passés la pareja y allavors si qu'estavam frescos!

Escolta: Allí en aquell moble hi ha cuaranta mil duros en billets de banch y....

Mon. Que vols dir?

Barb. Que han de ser nostres.

Mon. Pillo! No's portará aquest robo endevant. No sé abont m'has portat ni abont soch; pero aquest retrato no mes basta perque jo defensi aquesta casa

Ay la Serra, la Serra! en quins moments la torno á veurer! Pero sens dupte Deu m'el presenta al devant pera salvarme de la infamia! Fuig malvat, fuig al moment. Primer tindrás la meva vida que'ls billets que tant desitjas.

Barb. Mestre, axó no va bé; en tots los dramas que he vist no

re 'l remordiment puis que s'ha dat 'l cop, y tu vols anticiparlo. De segur que quant siguém á partir....

Mont Fuig te dig ó crido y'ns perdém tots dos.

Bar. ¡Ah! ja ho enteng. Vols la mota per tu sol!

Mon. Miserable! Passa la porta

L'agafa pel coll. Barba se treu la faca y Monrás lo desarma despres de lluitar.

Barba Dexa'm anar ó 't mato.

Monr Passa la porta ó tu ets lo mort! cridant.

Mat. Dintre. Qui ha aquí la sala?

Monr. Oh! Sento algú. Socorro!

Barb. Me la pagarás. ¡Salvemnos.

Se deixa d'en Monrás y fuig.

S'obra la porta y surt Matilde.

Escena VIII

Monr. al veurerla
Jesus! La Matilde! y cau en terra desvanescut.

Mat. Aquesta es la veu de'n Rosendo! Si, si. Posa'l llum demunt de la taula y s'abaixa per reconeixe'l. es ell! Te las mans geladas! No m'atreveixo á cuidarlo. Pero ¿que haurá vingut aquí? Si haurá sapigut... Y com ha entrat? M ha semblat qu'és defensava d'un home que ha fugit. Rosendo! Mouras! Rosendo! Calmat! Reconeix á la Matilde!

Monr. Matilde! Ah! ¡Torno á veure't! Y en quina ocasió Deu meu!

Mat. Pero que ha passat? Que buscabas

aquí?

Mon. No'm preguntis res. T'ho demano per favor.

Mat. M'ha semblat que algú fugia qui era? Era un lladre? Pobre la Providencia t'ha fet arribar á temps per salvarme?

Mon. Sí, sí, era un lladre!

Mat. Deu meu!

Mon. I aquell retrato.... aquella figura....

Mat. Pero quin misteri es aqueix? parla, respon...

Mon. Ah no puch! ¡Matilde....

Lluisa dintre. Senyora, senyora! Picant á la porta.

Mon. Ve algú! Deixam fugir! I se'n va cap á la porta del fondo

Mat. Detura't! Espera!

Mon. Retrocedint. Que m'esperi! Que'm deturi! Si tu savias....

Llui. Senyora, senyora!

Mat. Entra en aquella cambra la primera de la ~~dreta~~

Mon. Matilde, á tí m'entrego. Entra

~~Matilde~~ obra la porta de la esquerra.

Escena IX.

Matilde y Lolusia que surt esparverada,

Mat. Qu'es axó Lolusia?

Lolui. Ay senyora quin susto! Al jardí hi ha la guardia civil y dihuen que tením lladres á casa.

Mat. Deu meu! (Si será éll!)

Lolui. Per mes que'ls he dit que jo no he sentit res, volen entrar. Miri ja venen.

Mat (Com podré salvarlo!)

Escena X.

Dits y Mercedes.

Merc. Que passa? que hi ha! qu'es aquest tragí?

Mat. Ay amiga meva! No sé... No se ...

Lolui. Que teníam lladres! Se retira.

Escena XI

Los mismos, un sargento y dos guardias.

Sarg. Dispense V. señora. Hemos teni-do confidencias de que aquí se oculta un malhechor y todo prue-ba que no ha salido aún.

Mat. Un malhechor!

Mat. Ya puede V. verlo. Aquí no hay nadie.

Sarg. Aquí ciertamente que no; por lo tanto debemos practicar un registro.

Mat. Creo señor sargento que bas-ta mi palabra y le digo á V que estas habitaciones no hay nadie. Hago yo cara de encu-bridora?

Sarg. Señora no se trata de eso. Si precisamente V debía ser la ro-bada. Y como la precaución e-

vige.....

Escena XII

Dits y un guardia

Guardia. Mi sargento; la pareja de ronda acaba de prender á un hombre sospechoso que se fugaba habiendo saltado las tapias del jardin de esta casa.

Sarg. Entonces ya tenemos al que buscabamos. Buenas noches Senyora Marquesa.

Mat. Vayan Vds con Dios.

Escena XIII

Ditas menos la guardia civil. á poch Monrás.

Mat. Quina nit mes horrosa! Bon despido de Barcelona!

Monr. surt. Matilde, senyora, tot ho sentit.

Merc. En Monrás aquí! Que no'm vegi! y torna á dintre.

Escena última
Matilde y Monrás.

Monr. No't cregas Matilde que vulga abusar de la teva generositat. Avuy mateix marxo á l'estranger y allí trevallant repararé las mevas faltas y seré un home honrat.

Mat. Mes no puch saber que ha passat?

Monr. T'ho diré. Anava perdut pero no deshonrat encara; he trovat á n'en Barba y ab engany m'ha portat aquí dihentme qu'era á casa d'un amich seu y luego volia robarte, volia saquejar la casa y volia que jó fos lo seu cómplice prevalgut de la meva miseria; pero oh Providencia. Lo Sr Serra qu'era

un sant ha obrat un miracle. Lo seu retrato m'ha donat alé pera resistir á la tentació y... já ho sabs tot. En Barba era'l lladre, Jo soch ignorant, Matil-de, ignorant, t'ho juro per l'ánima dels meus pares. Ara dei-xam marxar.

Mat. No Rosendo, no marxarás al estranger. Deu ha volgut corretgirte no perdrét. Deu t'ha presentat humillat y abatut devant meu, devant d'aquella dona que tant t'ha estimat y que devia ser la teva esposa y que tu vas abandonar miserablent. Ja estas castigat. Surt, surt de Barcelona, si, Te

li dona algunas monedas. Comprat roba y vesteixte decent. La hisenda dels teus pares es meva, acabo de comprar-

la, Marxa dous y vesten á Santa Eulalia. Allí vivint honrat, regenerat. Y si te'n fas digne, la Matilde t'ofereix de nou la ma que va pendre't lo vici, y que, si tu vols, pot tornarte la virtut.

Mon. Ah Matilde, No mereixo tanta ventura!

Mat. Ara espera: Mercedes.

Merc. Matilde.

Mat. La coneixes!

Monr. Ella! ella aquí!

Mat. Es ma germana y aquest, Mercedes, aquest es lo meu germá també per ara; mes endevant potsé siga lo meu marit.

Merc. Angel de bondat!

Mat. Aixís se venjarme!

Fi del drama

/1006389533